

פיתום

א.

כל הצרות החלו בבטן שלי. והארץ היתה תוהו־ובוהו עד שרוח נולדה מפני התהום, בקע קול רחוק ובעיקבותיו מיהרה סבתא מאשה לבדוק את פינות חדר־הילדים וקירבה מישקפיה לפתח הכד המאוייר אשר חיכיתי ליום בו ייפקק באבק. בספר התמונות שלרגלי המיטה הדרקומתית שט תנין ששעון תיקתק בכרסו. שמעתי את קול השטן, אמרה הסבתא מתבלת חרדתה בפיתגם עממי שאצרה בצרורה כשברחה מכפרה, להיחבא בשיריון שימלתה הניצחית. כל אימת שניגלה לעיניי הגוף הזעיר על עורו המכווץ, טיפסו רגליי בסולם הנטוי על דפנות המיטה.

כעבור שעה מהמירפסת ראיתי כיצד אחוזת ציפייה דהרה מול גלגלי משאית שהובילה חלב כזוג רץ בסרט פירסונות זה מול פני זו בצדודית מואפלת על רקע שקיעה, שערה מתנופף והגבר גומא מרחק כסיבוב הצמיג השחור אשר התאחד עם הסבתא שהיתה ישנה בקומת הקרקע של מיטתי. אף בקבוק לא נשבר, אבל מאשה זרמה ללא הפסקה והצבע העז הבריא אותי לתוך הדירה.

על מירפסת אחרת הדלקתי את מגורת־הקריאה, לוכד באורה הקלוש סאלאטי־ביצים בן־יומיים שהקריש על צלחת שטוחה ועטה גון זהוב. המקלט דומם, הילדות נאלמו, הברזים חנוקים, בחורשה הסמוכה קפאו הנדנדות, שטיחי השכנים רובצים במנוחה על גחונם, חשיכה בולעת את השכונה עד שמתחיל להבהיר והקול מכחכח כאילו עכשיו הופעה והינה הנער נכנס בבגד־ריקוד מתמתת, המדגיש עכוזו וכבר הוא צולל ודואה על מישור טרמפולינה בעוד אני מדריכו מהצד ונחפז להדגים בפניו איך לנחות ברכות.

בידי כדור-כוח נכנסתי אתמול למלתחת-הבנים שהנער נבלע בתוכה דקות אחדות לפני כן, ויצאתי החוצה אל החצר בדרכי אל בור הקפיצה לרוחק שיש לגרפו, משים עצמי כאילו אינו שם ליד הכיור מושך תחתוניו, כמו לא יודע שאני יודע שהוא יודע כי עברתי כאן רק בגללו. אני ממתין לעשרים מתעמלים מדיפים ריח חמוץ של זיעה כי ישברו מפרקתם על ארגד-הקפיצה עד שמגיע תורו ותמיד הוא נתקע בראש הכרית המרופדת במקום שיוזק כחץ במסלול מקושת וינחת בגילגול הנחתם בזקיפה. הוא מחכה כי זרועי השרירית תשלים בשבילו את קפיצת הדג תוך החליקה כבדרך-אגב לאורך אברו המוטה כדי מחצית התורן בעוד צווארו נכפף מטה כלפי המיזרון. וכך שנינו בלב המולת עשרים תלמידים וסורגי סולמות-קיר.

במחצית השנה החולפת הבקיע כמתוך אגדה ועצר לפני המיזרון של מורדי בליוויית גבר צנום מעובב, ומקומה ב' השפילו מבט בנות ט/1 בעוד הבנים מתקדמים לאיטם לאורך תמונות המחזור, ומאז לא שב ועורר כל עינין בקהיליית בית-הספר, אף כי היה היחיד שלבש מעיל-רוח סגול. כבר מזמן הייתי רומז לו בלשון נבחרים אם הייתי בטוח כי לא יירטע. אך מי ערב בעדי כי אמנם לא יסגיר את קלוני באוזני המורים, המנהל, סגנו, שרתים וצי הורים שאחות אדמונית חלוצה בראשם? אף מוסד המכבד את עצמו לא שוכר מיפלצות לחינוך הדור הצעיר. הנסיך הצפרדע אינו מתאים לפקד על גדוד פרשים.

במקהלת 'עלומים', שמתוך שורותיה עלתה זימרת ילדי עיירת-הפיתוח, מוקמתי בגוש של הקול הנמוך, אך בכל הופעה לציון מאורע חגיגי כמו פתיחת החוג לסריגה הלך הקול הטבעי שבי אחר נעימת הקול הגבוה ונסחף בצליליה ברטט דקיק. יש המדברים מהלב ויש מהראש, אבל מעטים פונים מהבטן; אני מה שמכנים בשפה מקצועית פיתום. פיתום הוא אדם שקולו לא בוקע מכקבוק יין או מגדה רחוקה של נהר. אין הוא דובר מלב ארגזים חתומים. הפיתום מוליך שולל את שומעיו בשכנעו אותם כי קולו נובע מכל כיוון אפשרי, חוץ מפיו. עיני הפיתום משטות באוזני קהל צופיו בכיוון מבטן לעבר איזור שמתוך מרחביו הוא חפץ כי יאמינו הגיח הקול. אזעקת-כבאים מרוחקת לעיתים מהדהדת כאילו קרבה מכיוון מסויים, אך כשאנו מפנים את הראש בחיפוש אחר רכב אדום, הננו משתאים לגלות כי הצילצול מקורו בכיוון ההפוך. אם נקיש בשתי מטבעות מעל ראש חבר שעניו עצומות, יתקשה לזהות את מיקום הנקישה, ואם נשוב ונקשקש בהן תחת סנטרו יתעקש ויאמר כי הקול מגיע מימינו או שמאלו. עובדות אלו באות ללמד כי אמינות חוש-השמיעה נופלת מזו של שאר החושים.

פסיכרכבת מקבילים נפגשים מול עינינו ארשם במרחק. מעל קו האופק זורח ירח גדול מזה המופיע במרכז השמיים. בחדרי איימס גדלות הדמויות הסמוכות לקיר המרוחק. מטבע עגול נדמה אליפטי במבט מהצד ומקל בקערת מים נראה שבור, אפילו אנחנו בטוחים שהוא ישר כסרגל. נטבול אצבענו במים קרים ואחר נשקיעה בקערת מים פושרים. נשוב ונטבילה במים חמים ואחר נצננה במים הפושרים. חוש המישוש מדווח כי מי הקערה הפושרים קרים יותר בטבילה השנייה. אני נראה כבן שלושים-וחמש הנשוי לאשה ואב לשתי בנות - הבכירה בת חמש ולשנייה אך זה מלאו תשעה ירחים. ברשימות משרד החינוך ניתן

להתעכב ליד שמי בין שאר השמות. מוט המדידה מסמן כי עיקבות נעליי בבורה-הקפיצה מרוחקות חמישה מטרים משפתו, השעון מורה כי מסלול מאה מטר גמאתי בעשר שניות, מישקלי שבעים וחמישה קילוגרם וגובהי מטר שמונים ושלוש. מיותר להוסיף כי מדובר פה באשליות מושגיות. אנו יודעים כי תעתוע לפנינו, ואף על פי כן ממשיכים להתנסות בתפיסה המעוותת שידיעתנו אינה יכולה לתקנה.

בצבא נהגתי לחתום מופעי להקות-בידור ביחידה (שזימרו על מלאך כחול-כנף ובית דואג שצמה זהובה התהלכה בין כתליו) במערכון היתולי משתנה שהדגים דיאלוג בין די לבין דה. די שאלה מהבטן ודה השיב דרך הפה ולפעמים נכנסו זו בדברי זה.

בחדר-האוכל התריעו בי שלא להפריז בזלילה, פן חס ושלום אביא קץ על חיי די באמצעות חניקה. לפעמים הואיל טבח-היחידה להפריש בשבילה פרוסת עוגה שאפה לרגל סיבה חגיגית ובנימה חד-משמעית הזהירני כי לא עבור דה יועדה. כשהייתי בן עשר סבתא מאשה ברחה מהקול אל בין גלגלי משאית שהובילה חלב ובתום השירות הצבאי כיסיתי אותו בזוג מיכנסי-התעמלות עם בליטה כחזית כמו ידית לפתיחת דלת.

בגבי על המירפסת אופניה של נתי אשר קנינו במלאת לה שלוש ובינתיים עטו חלודה וכל יום שישי אני שב ומבטיח כי למחרת אמרם בנייר-זכוכית ואשמן ציריהם עד שיבריקו כמו חדשים ויחכו ליום בו תגדל התינוקת. גם הקול השני התנוון מחוסר שימוש וזקוק לאימון יסודי שיכשירו למירוץ. אמש ניתקה אשתי משנתה הכבדה ויצאה לקראתי אל החושך בגלל ששמעה קול דקיק, כך אמרה, ולי נדמה כי תמיד צואת התינוקת דבקה בצעדי בגלל זרע טועה בדרכו וסבתא נדרסה ללא אוזרה. איך צחקו במסיבות יומולדת קרואי עירת-הפיתוח אליה עברנו לגור. כבר אז לא היה לי צל של ספק כי בערים הגדולות הייתי הופך מיליונר. אמרגן בעל-חזון היה מאמץ ילד-פלא אל ארנקו ושם לו ביד בובה שראשה מתנדנד ולועה נפער ונסגר. הייתי מרכיב אותה על ברכי מול קהל משולהב במקום רגע משפיל על מיזרון כרגל שמאל מכופפת לכעין מדריגה בזווית ישרה (אשר 1/ טיפסה על גבה להיתלות בטבעות הברזל), כדי שנער יפה יתמהמה על גבה זמן ארוך מכפי הנדרש. וכשנעמד על ראשו, נפער לעיניי חלל מטאפיסי בין בד מיכנסיו הקצרות לשוקיו ומייד עזבתי את האולם לרגל סידור פתאומי, מפקיד את רוני לנווט ספינתי מראש הבמה המוגבהה, אץ לפרוק במרכז חישוק האסלה כאבי המפיק שאון פיקפוף כשפוגע במים.

ב

בקומה מעלינו גרו ויקטור וג'ימי. משום מה לא שכנה בבית הדר-קומתי אף משפחה שבניה יכלו לשמש לי בני-ברית למישחק וגם לא איוו דודה דואגת שתפרד בדידותי בשובי לדירה הריקה. אבא שימש רכי-מלצרים בפנסיון ההגון היחיד בעיירה הקטנה. בכרטיס הביקור על דלפק-הקבלה זרחו שלושה כוכבים ותמיד האמנתי כי לו הזמננו לשוט בתיקרת חדר-האוכל בין מאווררים מרבי זרועות, היה אורם כבה. בדירה מול דלתנו התגורר פליט שואה ובזו שמעליה

התחלפו כל שנה דיירים. אם היתה חנה נישאת לסבי כפי המתוכנן, לא היתה סבתי מדי צוהריים טורחת סביב אפיריון נכותה, לכודה ברגש אשם, ואז בדירת ויקטור לא הייתי מוצא לי מיפלט מפני הבדידות. אולם בנסיבות אלו לא הייתי בא לעולם.

שטף־דם במוח שיתק את מחצית גופה השמאלית של חנה שבימי נעוריה אירסה לו סבי, וקרוב לוודאי שהיה נושאה לאשה אילמלא חלפה בכפרו מאשה אחת בשמלה משובצת וצדה ברשת ליכנו. השערוריה הקולנית נחתמה במישהי־חטונה רעשני עוד יותר, אחריהם ירד שקט רחב שבין ערבתי בסיביר נכלא בעל צעיר, ועל קצות בהונות, מגביהה אימרת שמלתה לבל תרשרש, נמלטה סבתי מנופי ילדותה, ומפני שחנה נותרה חשוכת ילדים וחתן, קידם את פני מדי יום בוהק לבן של דירה.

בביקור הראשון בדירת ויקטור וג'ימי נעתקה נשימתי: כסאות ברזל במיטבח משוחים בלבן סבכו שולחן עגול ובהיר שבסיסו רגל יחידה. רהיטי חדר־האורחים עטו גון ואניל. גם בימי שרב לא נפרד ויקטור ממיקטורנו הבהיר, ונעלי־החלב הרכות שלרגליו איוושו כשטיפס במדרגות. כל אימת שניתקלנו בו בחדר־הכניסה ובזרועותיו ג'ימי בחליפה הכחולה, מתגבה מעל ראשינו כקיר מסוייד שכתם במרכזו (לימים למדתי כי הפיתום מטשטש נוכחותו לצד הכובה), הקישה סבתא שלוש פעמים על מצחה לגרש עין הרע. שכן השקיפה עליו כעל מין מכשף וללא הצלחה התאמצה לגייס את אבי כנגד הקשר ביני ובין ויקטור. אבי רק משך כתף עייפה מנשיאת מגשים ושקע בין דפי העיתון.

ויקטור לימדני לנשום מחדש. עמידת המוצא היתה גוף ישר, זרועותיו שמוטות לאורך הגוף ורגליים פסוקות. מול החלון הפתוח שאפתי אוויר דרך הפה וקצת מהאף בהרימי זרועותי לפנים למען יוגדל נפח חזי. בעודי נושף החוצה את האוויר השאוב, החזרתי בהדרגה את ידי לצידי גופי. בתום כמה תרגילי נשימה שכאלו נתקפתי עייפות וויקטור הושיט לעברי ספל מנתה ואל פיו קירב כוס מים קרים, וכשלגם מתוכה, קרא ג'ימי הנח בחיקו, שתה ויקטור, גלאג, גלאג גלאג. ידי מונפות מעל לראשי שאפתי פנימה אוויר, כולא נשימתי וסופר עד חמש. אחר הורדתי אותן לאיטן, פולט אוויר בקריאת אהה. במרוצת הזמן למדתי לכלוא נשימתי עד שסימתי למנות עשרים. ויקטור הקפיד שחזי לא ינוע בשעת התירגול ועיסה את שרירי צווארי ופניי במישחה ורדרדה כשאני על ספה מתמכר לתנועת אצבעותי. מורי חזר ושנה באוזני כי על הפיתום לטפח את אברי הנשימה ולטפל בשיניו ומדי יום תקע בכפי מיברשת־שיניים רכה, משגיח כי אטה שערתיה בזווית הרצויה מעל קו הפגישה בין השן הגלויה לחניכיים וכי תרעד על המקום ולא תחליק לאורכו ימינה ושמאל. אירע ונרדמתי על הספה ובהקיצתי תקע בי ג'ימי מבט בלסת שמוטה כצוחק.

הפיתום מחייך תוך פסקו את שפתיו ומותר רווח צר בין טורי שיניו. כשהוא מדבר ליסתותיו מתוחות, שפתיו קפואות וארשת שליווה שפוכה על פניו. מאחר והתנועות מבוטאות ללא עזרת השפתיים, החליט ויקטור כי נתחיל בלימוד הגייתן. בראי שתחב מול פניי להשגיח שלא אניע שפתי גיליתי כי עיני יפות. בשפתיים פסוקות בחיוך ולסת יציבה ביטאתי אִי. אחריכך הגיתי אי ללא תזוזת

השפתיים ואז בשפתיים קפוצות הנפתחות כוורד לקראת אור ואה ממושך שמגרגרים בו ולבסוף יג המכווץ שפתיו לנשיקה. חזרתי על הסידרה או יו אי אי אה ובסדר אחר אה אי יו אי או עד שלמדתי לדייק בהגיית צליליה. ביחד עם ויקטור פיזמתי שירים שסולקו מהם הגאים שפתיים:

יונתן הקטן
רץ כג'וקר אל הגן

לילה לילה הרוח נושקת
לילה לילה הוגה הצוחקת
לילה לילה כחול ייזכר
נוחי נוחי החשיכי הנר

ציוץ של סנונית או ככש פועה לא עלה בידי לחקות וחבל. ויקטור הפליא לחקות בני אדם וחיות - סנה ודיין, בגין ופרד, אשכול וקריאה של עורב, צרצר ויפה ירקוני. הוא הבטיח לי כי אם אתמיד באימון, עוד יבוא יום ואעלה עליו בהישגיי.

ג.

כל הכיתות נהרו לאולם ההתעמלות כדי לחזות בהצגה שהעלו חברי החוג הדרמטי לכבוד התנוכה. המנהל ביקש ממני כי אנכח במקום ואפקח על פינוד האולם בתום הטקס. בגוש כיסאות פלאסטיק כתומים התפרשה ט/2 ככותרת פרח שבאבקנו דבקה המורה אלישבע ובטור נשפכה פנימה י"א/3 ואחריה כיתות נוספות עד שסינוור החדר בשלל חולצות לבנות. ככוונה תפסתי כיסא ליד היציאה בקצה שורה ריקה למחצה (מחשבה מבריקה שבירכתי עליה לאחר־מכן), מבטיח לי פתח מנוסה במידה ואשתעמם. במחזה עובד נס כד־השמן לנוסח מודרני והתרחש בין גלמי קארטון בסיגנון אר־נובו שעיצבה אם ציירת. האולם האפיל וזוג זרקורים בגבי האיר את הפלא שעל הבמה.

לפתע הופיע הנער בפתח, קצר־רוח סוקר את האולם בתורו אחר מקום ישיבה, מתלבט אם להקים על רגליה שורת צופים בפלסו דרך לעבר בני כיתתו הישובים בגוש הכיסאות המרכזי. האמנם מתרחש הנס לרגלי הבמה? לימיני כיסאות ערירים הכמהים לקלטו כשממות המקדמות פני מתיישיבים. ואכן גילה את גופי המופקד עליהם כשומר פתח מקומות קדושים. מייד חייכתי אליו והוריתי ביד על כיסא פנוי לצדי בתנועה שכל התעלמות ממנה אין לפרשה אלא כעלבון והתנכרות לחוקי ההיגיון. תלמיד בלבוש מלך שכתר מנייר התנוסס על ראשו לחש דבר־מה באוזן שחקן במדי־שרד וגל צחוק שאחו בצופים התנפץ אל קרשי הבמה. ליכי פירפר כדג על החול כשנדחק לתוך השורה, מחכך רגליו בכרכי וצנח במושב הפנוי שלצדי. חגי־האורים שעיוורים יהלכו לאור שלהבתו! מכבים עשויים ללא חת! צלם אליל קר ואטום! אם לא הייתם עולים על במת ההיסטוריה, היה נמצא זה שהיה דוחפכם לראשה! פרי מבשיל במטעי ואם לא אזדרו לסחוט עסיסו, יקדימני קוטף אחר. פזלתי ימינה מרכין מבטי לעבר שוקי הקטיפה של הנער אשר מזמן כבר גיליתי שהן חלקות משיער כחלוק אבן צוננת וחטובות כרגלי הבובות בחלון־ראווה. לאורכן התפתל נחיל חרב ודביק שהיטווה טיפטוף ארטיק ואניל. כפו הימנית רפויה על בטנו ולפרק ידו צמיד החקוק בראשי־התיבות של שמו (צלילי נהגים ברכות מתפנקת ונמסים כמיקפא פטל כחך), נעליו הלבנות ננעלות בלשון ספוגית ושני פסים אדומים מסתחררים כחישוקים בגרביו.

עלי להכניסו בסוד הדברים ולשמרו מכל פגע, כי אין הוא מנחש מה גבוהות המשוכות העומדות בדרכו. גופו כניצן הירא להבקיע נושם לצדי בחולצת ספורט לבנה שתנין מתפתל על כיסה. מי יתנני תמסח או יאור, אפילו קנה־סוף, רק לא חנוט המגולל בלשונות תשוקתו ואבר מינו הוא שמש היוצק אש באחיו הנרות היוקדים בפינות אפלות בגופו. האם קרא מחשבותי? ההרשימו גופי החסון? האם הוא מכיר בעובדה כי מאז בואו שובשו המסילות לאורכן זחלו קרונותי?

האל יעיד בעדי כי הוא פתח ביוזמה. בחושך שלח את כפו הקרירה (לעולם אין הוא מזיע) ונגע בידי הלוהטת. להבה ניצתה בעורפי וכברק פילחה את בטני. ערפל סיכסך ראשי ונשטפתי לחות. מימי לא הייתי אסיר־תודה כברגע זה. דמעות־גיל נוצצות בעיני, פנינים שאחגור למותניו הדקיקות, ארטיב בהן את

טבורו החטוב השקוע בבטן צחורה ששום שמש ים-תיכונית לא תוכל לה. אם לא אשיב לו כעת, יאבד לי לעד. באצבעות רטובות מזיעה ליטפתי את שוקו הצוננת שלא נרתעה מפני המגע הדביק. השירבב תלמיד סקרן את חוטמו ברווח האכזר שבין כסאותינו? הנופצו לעד תקוות המורה לביוֹלוגיה שעמדה על כך כי עצמות אגן ירכי רחבות מאלו של השלד לאורך גופו היא מכה בסרגל כנגן כסילופון? שערות אהובי שחורות כפחם וחלקות כעטרת ראשו של יפאני ונושכות בעורפו כלהבי עשב קצוץ ורענן. וכשהוא מסיטן לצדדים לסלק ממצחו קיוצות טורדניות, מסתמאות עיני מברקן הכחול. עיני כשקד ירקק שחודו מתעקל כלפי מטה מלווים צעדי לכל שאפנה. סמוראי שאיכד נתיכו במערב אנס את אם סבתו שדם ויקינגים זרם בעורקיה.

הכבר פילח את פלחי אחריו להב חרב מוחלדת שאינה ראויה לו? השרטו את שפתיו הכהות זיפים דוקרניים שפסח עליהם תער? או שמא המתין לי מאז חיכו לעברו מתוך פירסומות בעיתון גברים במעיל-גשם ארוך. מתי השלים עם העובדה כי איננו להוט לבעוט בכדור ולפשפש בקרבי של מנוע. הוא ואני איננו תלויים בחוקי הדרקון שהגביל בהם את משרתיו משרד-החינוך באוסרו על מורה להגיש את ליבו לתלמיד, ובמיוחד חמור הדבר אם אותם אבריימין מוצנעים בלבניהם. אחרי-הכול יש פרנסות אחרות. איש לא זכאי לפטר בעל מיפעל או חייט או פיתום. מיליונים יגרוף עבורינו חוט-המשיכה העובר בראש הבובה. עליו לנטוש את מוט הקפיצה.

האורות נדלקו. כנשך נחש זינקתי אל הכמה, משאירו בחיק הכיסא המאושר בדרכי לפקד על פינאי האולם הרועם מתשואות. עשרה ימים לא אפגוש בו עד תום חופשת חנוכה. ומה אם יתחרט? קשה לחזות תנודות הלך-רוח. אם יסטה מחוג מצפנו ולו גם בחלקיק מעלה, תיטרף ספינתנו. אט-אט מתרוקן האולם. צוות הפינאי מחזיר כיסאות לכיתות. השולחן הארוך מובל לחדר-המורים. מיזרנים שנפרשו מגוללים בחזרה ומושענים לאורך הקיר. חגיגורים שמח, מברך אותי המנהל. אני נכנס למכונת וחולף ברחוב הראשי אליו נשקפת חזית בית-הספר. הנער יושב על הברזלים שלפני הבניין לצד נערה מכיתה נמוכה. גרוני נצבט מקינאה חסרת שחר. אני לוחץ קלות על הבלמים כדי להאט את הרכב והוא מבחין בי ומנופף לעברי לשלום. בהתרגשות הנחתי להגה, מחזיר לו ניפנוף בידי, כמעט ודרסתי למוות שתי ילדות שחצו את הכביש. אם השמן בכד הקטן היה מספיק לזמן הקצר משמונה ימים, יכולנו להקדים ולהתראות. יש גם צד שלילי לניסים.

ד.

היתה לי תחושה כי דנו עדיין גר במחיצת בובותיו, אף כי כבר אז נראה מבוגר. דנו חילץ את גימי מתוך גזיר-עץ וחרץ לאורך סנטרו שני חתכים מקצות שפתיו מטה. כשדיבר, נחשפו טורי שיניו. ויקטור הניע ידיה במוט עץ העובר בראש גימי ובתגובה זזו שפתי הבובה. ידית אדומה הניעה את אישונה ימינה ושמאלה ואחר חזרו לבהות ניכחן. ידית שלישית, שרק לעיתים נדירות הופעלה, גרמה לעין לקרוץ ורביעית הזקיפה את הגבות לקימרון תלול ומסוכן

אשר במורדותיו ניטלטל גרפה אנה ואנה. כשג'ימי הקשיב לידידו, התנועע גופו בלולאה מפותלת לאורך מסלול דמוי שמונה ויצר אשליה של חיות. כל אימת שנפגם מנגנונו, הוכהל תל'אביבה למירפאה של דנו, ונפש בין שאר חולים בני מינו עד שובו לאיתנו. פעם נקע צווארו ונילוויתי לויקטור לעיר הלכנה שם ג'ימי הופקד לאישפוז ובניתיים טיילנו שואפים ריח מלח עד שעמדנו לפני בית-חרושת לקרח. קוביות-קרח כבדות נלפתו בין אצבעות צבת מברזל והחליקו אגב ביעבוע לתוך דליי הקונות. באותו לילה חיבקתי חזק, מתאמץ לחוש בחום ילד'שלג שגזר הסמיק בפניו וקולו חרק כסכין מחליקה על הקרח.

ויקטור טען כי בגלל חרדתו לשלום ג'ימי אין הוא מרשה כי אושיבו על ברכי או אשאו על כפי, אך ידעתי כי רק מתוך קינאתו לבובה אינו מוכן לחלקה עם אף נפש חיה חוץ מדנו. ויקטור עיצב את אופי ג'ימי בהקנותו לו תכונות נער חצוף ונועז שרכש את לב הצופים בהטיחו בפניהם אמיתות אשר הנימוס משתיקן. מסיבות שאינן מחוורות לי כל צורכן נחרת בזכרוני דיאלוג מגוחך בין השניים שהתנהל כדלקמן:

- ו. שלום לך. מה שימך?
- ג'. (מסובב צווארו ומביט בוויקטור) חיים חלפון.
- ו. איך מאייתים את זה?
- ג'. חיים או חלפון?
- ו. חלפון.
- ג'. בקלי קלות. חל ופון הם ביחד חלפון.
- ו. (משועשע). מאיפה אתה חיים?
- ג'. חיפה. חדירה המש, חיפה.
- ו. מה אתה עושה בחיפה?
- ג'. חוקר חרקים.
- ו. אז אתה חוקר חרקים. איפה?
- ג'. חורשת חלוצים. חברת חברי חקר חרק.
- ו. איזה חרקים אתה חוקר?
- ג'. חיפושיות, חגבים, חרגולים.
- ו. כל זה מביך.
- ג'. מה כל כך מוזר? אני חיים חלפון מחדירה המש, חיפה, אשר חוקר חרקים בחברת חברי חקר חרק, חורשת חלוצים.
- ו. חה..חה..חה...

גם מחוץ לשעות המופע התהלך ויקטור עם ג'ימי כאילו היה בעל אופי עצמאי עד שלבסוף השתכנעתי כי גם בשעה שבהה בעיניים קפואות מתוך הכורסא, ניהל חיים פרטיים, ואפילו כשויקטור הפריד בין ראשו לצוואר וטמנו בתיבה מרופדת. ניתוק אכזר זה חזר והתרחש בימי שרב שאיימו להמס את הדבק המחבר גבות לגבינים, שיער לקרקפת, ובין איברים נוספים. ומאחר שויקטור מנע ממני את ג'ימי בתוקף איסור מפורש, דאג לספק לי מיני תחליפים נחותים כמו האגרוף הקפוץ, קופסת-קארטון מרוקנת, כפפה, גרב ומעטפה. על פני כולם

העדפתי את האגרוף הקפוץ הנתון בכפפה לבנה שזקרה אוזני ארנבת. הדמות הראשונה שניהלתי עימה שיחה היתה אגרופי הקפוץ בעוד קצה בוהני נוגע במקום השני של חיבור הפרקים באצבע. כשהנעתי קלות בוהני מטה מעלה נתקבל דימוי של פה משוחח. ויקטור צייר בשפתון פה אדום לאורך האצבע והבוהן וכרך מיטפחת סביב כף היד הקפוצה, מחבר קצותיה בקשר סביב פרק היד עד שהזכירה כיסוי ראש של סכתא. על אלו הוסיף זוג עיניים. רק לאחר שלמדתי לשלוט באגרוף ובקול ולהנהיגם כישות עצמאית ונפרדת, אימצתי לכת זוג כפפה לבנה שהופיעה עימי לפני הילדים בעיירת הפיתוח שעברנו לגור בה לאחר מות הסכתא. חבשתי את הכפפה בקפצי כפי לאגרוף וציירתי שפתיים לאורך הבוהן והאצבע. לגבה תפרתי שני כפתורים ששימשו כעיניים ובתי הזרת והקמיצה נזדקרו כאוזניים.

לקארטון המפוטט לא התרגלתי אף פעם. ויקטור קרע בעזרת סכין גילוח חתך לרוחב שלוש פיאות באריזה ריקה של אבקת כביסה, וכופף לאחור מצמיד זה לזה את שני חצאי הקארטון שעתה חילקו בסיס משותף. הוא תחב אצבעו לחלל שבחצי הקארטון התחתון ואת שאר אצבעותיו במחצית העליונה וקרב והרחיק בין שני החלקים כמו היו מקור של ציפור. הוא הדביק שני פקקים לגג הקארטון המכופף לפנים וסביב לקו החוצה בין הגג לבסיס צייר פה אדום שמתוכו דיבר הקארטון.

מיום שעזבנו ביתנו שוב לא פגשתי בויקטור - הוא והסכתא יצאו מחיי באותו פרק זמן. מדוע עזב הפיתום לא גיליתי אף פעם. אבל הייתי היחיד שידע כיצד ולמה נטשה סכתא מאשה. איש לא יכול היה לספר לי על איזה מסלול ניגפה עגלת גורלו של ויקטור. כעבור שנים ביקרתי בבית שכל דייריו התחלפו ועמד חשוך ועלוב מזה שהאיר זכרוני, וכשחקרתי בעל מכולת על ויקטור זכר הדי שערוריה שהקימו הורים ונגעה בבנם המתבגר, ואם אין הוא טועה אפילו איום במשפט ריחף זמן־מה באוויר ונמוג כשויקטור ארז חפציו. הפרשה הושתקה ואין הוא בקי בפרטים, אך לא שינה דעתו: ויקטור הוא גבר אירופי נעים־הליכות ואדיב. ילד אחד שמאז כמוני בגר ואצר בפניו עקבות מטושטשים מקיומו המוקדם יכול היה רק לזכור מהומה סביב בובה ורמאות כספית שעל אודותם למד ממקור שמע ממקור שפגע בויקטור בעיר אלמונית שם התפרנס למיחיה כקוסם. מכרים אליהם פניתי כדי לאתר את כתובתו הגו את שמו בחיבה וכירכמו פניהם כשביקשתי כי ישפכו אור על אותו מיקרה לא־נעים שטושטש במכוון על־ידי המעורבים בו. הם לא יכלו לשחזר או לסכם באוזני את נסיבות הסיכסוך ורק אמרו כי בגללו ויקטור החליף את עיר מגוריו. לא יכולתי לחשוב על פרשה מכוערת אשר שורשיה יונקים ממי נישמתו.

כל שנות נעורי עד תום שירותי הצבאי (שלב גורלי בחיי שהוטה בו ליבי לדבוק בתוכנית־חיים מהוגנת המכבדת את זה שהשקיע בה מאמץ) לא היתה לי בובה משלי. עתה בידי הממון לרוכשה, אך אינני יודע היכן אסתירה מעינה ולשונה של אשתי. במקום צעצועי היקר, כך תרטון לה, יכולתי לקנות לתינוקת מרכז פעילות המשלב בין צבעים, צורות וקולות שיועדו לפתח את יכולת ההפשטה. כבר דימיתי את התינוקת מרעידה בהטחת כף פעמון זעיר ומוכסף,

מסחררת סביב ציר קוביה שפיאות צבעוניות לה ומשרבבת חוטמה מול מראה. תפיסות חמשת חושי התינוקות עדיין אינן מובחנות ואביה אינו מתבייש לפתח על השבונה חוש נוסף שבקיומו כלל אין הוא בטוח.

נהגתי לתל-אביב לחפש בונה בובות שביקרתי בביתו ברחוב נחמני לפני כעשרים וחמש שנה. כל הדרך הנער חיך מתוך המראה הקימית וסינור את עיני. שיער בובתי אפל יהיה מפחם ומיטפחת סגולה תכסה את גופה. אם הבית אינו עומד על תילו ודנו אינו בחיים, אני יכול עוד לסגת. אף העתיד של הנער תלוי בעובדות אלו ובגבול רמת-גן - תל-אביב הופקרנו להסדי הנסיבות. כעיזור הסומך על מקלו גיששתי אחר זכרוני עד לרחוב הישן ובעד שימשת הרכב חיפשתי בית חגור בחומה ולשני צידיו בחזית זוג דקלים. הבית ארב לי כנמר גדוע-רגל לטרפו. אחד מהדקלים הפך לגזע קטום ויבש.

צילצלתי בפעמון דירת-הקרקע ואשה צעירה פתחה את הדלת. היא אמרה כי דנו גר בקומה השניה, ואילו היא מתגוררת בדירתו הקודמת שבעל-הבית הכניס בה שיפוצים. כעולה לגרדום מנתי שבע-עשרה מדרגות שבסופן קדם את פני זקן בחלוק משובץ שגבותיו הלבנות התחכרו בשורש האף. לא ציפיתי כי יזכור את הילד אשר ביקר בביתו לפני רבע יבל והיצגתי עצמי כידד ויקטור. לשמע השם שביטאתי אורו פניו, אך כשהוספתי כי היכרתי אותו בילדותי, קדרו, ומייד שאל בחשש אם אני במיקרה עיתונאי או שוטר. כדי לפזר חשדותי גייסתי לעזרתי את הקול האחר שהסכיר כי אני מעונין לרכוש לי בובה. הוא הגיב בצחוק על הדרך שבחרתי להציג את תעודת-זהותי ותמה היאך זה לא נתוודענו עד כה, מפני שאף בעל-מקצוע אינו פוסח על ביתו.

הוא הזמין אותי פנימה. את קיר חדר-הכניסה קישט תצלום של ג'י מארשל ולפטי (כפפה לכנה דמוית ארנבת על ידו השמאלית של ג'י), שהופיעו בתוכנית הטלוויזיה של אד סוליבן. תצלום נוסף גילה את שורטי חנוק בזרועות טרי רוג'רס הבריטית שכתר משובץ אבנים עיטר את ראשה. על קיר חדר-עבודתו התנוססה תמונה ממוסגרת של פרנק מארשל מוקף ביצירי כפיו בסטודיו שלו. חדרו של דנו דמה לזה של יוצר-הבובות המפורסם: זוג מקלות שבקצותיהם ראשים הפוכים גשתלשלו מהתיקרה, שערות האשה זקורות כנוצות במאבק והגבר מביט בשפתיה. ראש סיני נוסף בעל גבות עבות ושפם משתפל מהנחיריים ועד לסנטר עמד על שידה לצד פנים חלקות מכל קו חוץ מגומות בשביל העיניים. בובה שאך זה הושלמה בנייתה חיכתה לבעליה על מדף.

להיכן נעלם ויקטור, חזרתי ושאלתי לאחר שתאירתי באריכות את הנסיבות בהן איבדתי עיקבותי. עננה חדרה למיטבחי והעיכה את פני הזקן שאמר כי לפני שנים רבות עזב את הארץ בגלל פרשה מסוימת. הירגשתי כי לא אציל מפיו כל הודעה בעיניין אותה פרשה מיסותרית והרמתי ידי. עד מהירה השתנה אפיק השיחה ועלה על פסי דיון עיסקי. תיכננו את המנגנון שיותקן בבובה: הזמנתי שפתיים ועיניים הניתנות להזזה וויתרתי על גבות מתרוממות וקריצה המייקרות את המחיר ומגדילות את סיכויי התקלקלות-המנגנון. העדפתי דמות נער על פני זו של נערה ודנו המליץ על מוט העובר בראש הבובה במקום מיתר נילון או עור. מחירה של בובת-עץ שגולפה ביד הוא הגבוה ביותר, אך אריכות-ימיה

מובטחת, לכן יעץ לי להעדיפה על פני זו העשויה גבס או פיברגלאס. הוא חקר באילו פנים אני מעונין והזמנתי תווים מערביים עם גרפן שאול מהמזרח הרחוק שיכול להתבטא, למשל, בשיער שחור וחלק וליכסון קל של עיניים (צבען חייב להיות ירוק). שעה ארוכה דנו בכל הפרטים - בגדי הבובה, מידותיה, גון עורה ונעליה. דנו רשמ את מישאלותי על כרטיסיה משובצת, וליד כל אחת מהן את מחירה. אחר חיבר בין הספרות ועיגל את סכומן למחיר נמוך מזה שהסכמנו עליו בתחילה. עודינו נושאים ונותנים, שם לפני משקה מנתה, כזה שויקטור נהג להכין בשבילי, וסיפר כי ג'ימי גולף בסטודיו שלו על פי דיוקן בגרייחדו שמת בנעוריו. הוא בטוח כי ג'ימי ממשיך ומלווה את ויקטור בכל הופעה, מפני שנוצר מחומרים משובחים המבטיחים אריכות ימים. הוא הוסיף ואמר כי הפיתום מתקשר לבן זוגו, ואף פעם לא פגש באחד שמאס בבובתו הישנה והחליפה בחדשה. אמנם לפעמים מרחיב הפיתום את חוג בגרליוותו, אך לעולם לא ישווה מעמד הדמויות שצורפו לזה של הבובה הטרומית. לאחר-מכן סיפר לי על כמה מלקוחותיו: מדי שנה מזמין אצלו תיאטרון בובות נודד דגמים חדשים. מפעם לפעם רוכשים הורים אמידים בובה בשביל ילדם. אספן תמהוני מבקר בישראל אחת לשנה רק כדי שדנו יגלף עבורו דמויות מתוך תרשימים שהוא משאיר בידו. הזמנות אלו מספקות לו עבודה למשך חודשים ארוכים. כמה מבובותיו מוצגות במחיאון וואנט האבן. בעיקבות ההצלחה שקצר בטלורוזיה האמריקאית המופע של ג'ים האנסן החלו פיתומים לאמץ אל חיקם דובים, חזירים וצפרדעים. הללו גרועים בעיני מסיגריות, עפרונות ותיבות משוחחים. אם אבוא לבקר בעוד חודש ימים תהא ברכתי מוכנה.

ה.

הוא שב מחופשת-חנוכה מפנה לעולם לחי מוצלבת בשתי רטיות ורדרדות גקובות בחורים לאיוורור פיצעו הטרי והחריד את ליבי כשחלף על פני פתח חדר-המורים, מטלטל תרמילו על שיכמו. מחשבות זרות כזרועות נגדיות בשעון צל התהפכו כמה ימים בראשי עד שחשף את לחיו המקוקוות שריטות מגלידות שנראו כמטביעות ציפורניו של חתול. הפגעה בפניו זווית חדה של שולחן בחפשו אחר גרב אוכדת, או שמא הנץ בפניו פיצעון התבגרות לזהט מתשוקה שאיים לביישו לעיני הציבור (אני מגחך על אותן מוסכמות מופרכות בדבר הקשר בין הסימפטום הדוחה למירוץ הורמונים בגוף מתבגר, הרכון מעל דפים הזוקפים כנגדו פסגות ופטמות. בטוח אני כי אהובי לא נכשל בזוטות שכאלו). אולי דימה האוויל כי זיפים חיספסו את לחיו החלקות כערוותן של בנותי ופצע בתער עורו בעודו מנסה לבער מעליו קוצים מדומים. האפשרות כי נגרר לקטטה עם חבורת בריונים לא התקבלה על הדעת - גם על סנוקרת של תינוק היה מבליג ומעדיף לעבור בשתיקה.

עלינו לקבוע פגישה על-מנת ללבן מיספר עיניינים. ראשו אינו בלימודי ואני מרחחח חסר-מנוחה בכל פינות בית-הספר בחפשי את צילו. וכשמחריש הצילצול המודיע על תום הפסקת-עשר, הוא רוכן בספסל השלישי טור שני מעל ספר-היסטוריה. אף תלמיד בכיתתו אינו מיטיב להכיר ממני את מערכת השעות

של א' 1. הבוקר נכנס בעיניים תפוסות בשינה וחולצת הטריקו הפוכה על גופו (הישגחתי בפתח לצד השומר התורן הבודק את התיקים) וידעתי כי איחר לשעת האפס וכלל לא טרח להופיע בבגדי הגדנ"ע כשאר בני-כיתתו העורכים בחצר תרגיל-סדר. כמה הולמות אותו תילבושת החאקי הבהירה ונעליו הגבוהות! הוא נראה כבן-תפנוקים הנילוה להוריו לסאפארי - רק שלא ילכלך את בגדיו הנאים במיטווה או כשהוא מתקדם כזיקית לאורך חבל נמתח בגבהים. שיעורי הגדנ"ע נתעבים בעיניו עוד יותר משעות התעמלות, שכן בניגוד לי המדריך הנמרץ אינו נוטה לו חסד, אינו משחררו מריצות ארוכות, ומכל היעדרות לא מוצדקת לא יעלים את עיניו (הוא יודע כמה מכאיבים לליבי חיסוריו). לפעמים הוא מגיע עייף ועצוב ורק לכבודו אני מכריז על שעת הדרכה עיונית במקום אימון גופני ומפרט את שלבי התנועה של הדיפת כדור-ברזל נכונה: הכתף המוסבת אחור, מרפק מסובב בזווית ארבעים וחמש מעלות, כף יד מסמיכה כדור לצוואר, כיפוף הברכיים והופ! הוא נשען בישיבה אל קיר הבניין בין שאר הבנים, עפעפיו נקשרים בתנומה, משלב אצבעות סביב ברכיים אסופות על זהוה שסנטרו ביניהן. ילדי האהוב, פרפרי הלבן, צא אל האור, אך אל נא תחרוך את כנפריך!

במיזנון של מורדי רשום חוב מצטבר ואם לא יסלקו עד סוף-השבוע לא יוכל להמשיך ולקנות בהקפה ממתקים. שלשום המתין על ספסל לרופאת השיניים, עסוק במחשבים זעיר, וכששאלתי אותו מדוע הוא כאן, התוודה בחיוך מבויש על סתימה ומייד נקרא פנימה וטרק מול פניי דלת לבנה. בית-הספר ערך תרגיל כוננות שפיקחתי עליו בכוונני תלמידים לקול צפירת אזעקה מדומה אל תא מלבני בקומת-הקרקע. זנחתי לרגע את חובתי כקברניט המיבצע ופילסתי אליו את דרכי בין ים גופות, לחוש בעכזו הבולט במידה הנכונה ולוודא אם אמנם הוא כמוני לועג לריגוש הנחות האוחז כשאר הבנים המחככים כתפיהם בשדי הבנות. אם שנינו נמשיך לדלוק סגופים בעיקבות רגע-קירבה מוסווים, סופנו לפקוע ממתח. אינני יודע כיצד אפתח עימו בשיחה ואזמינו לטיול בחורשה או לסרט. סודות אינם מאריכים כאן ימים.

לכן כשהכריז המנהל על מסע כיתות י' למערת-הנטיפים ושאל למורה מתנדב בנוסף לשני ההורים המלווים, התגייסתי מיד. עד כה לא נזדמן לי לשהות יום שלם במחיצת נערי ובקרוב נחליף מבטים מספסל לספסל בין יריעות משאית שטילטוליה ישקוטו כאב רך בין השוקיים, טובעים בנחשול זימרה אווילית ורועשת של תלמידים: אנו יוצאים לדרך הופה היי הופה היי, והנהג שלנו חברה'מן. הוא יפגר מאחור ויאבד לצדי במערה הצוננת שסדק זעיר בקרקע, שהלך ורחב במרוצת מיליוני השנים, יצרה. נטיף גידל לרגליו זקיף בהרותו את הקרקע בטיפה רוויית גיר שנשרה מהתקרה ויבשה. בסבלנות אינסופית השניים סוגרים את המרחק ביניהם לאורך חוט דמיוני עד התלכדם לעמוד המוקף מיפלצות עם אוזני פיל, חרוטים, תיקרה שקרסה לסלע מפולס וזיזים הפונים לשמיים בניגוד לחוקי המשיכה. גם אנו סופנו להתאחד כנטיף וזקיף.

היום המיוחל לא בושש להגיע וקהל מנומנם מצוייד בתרמילים ומימיות (כמו פניו למסע בן שבוע) התאסף בחצר, מפגין פלאי אופנה אחרונה בצלל עד תום

את הזכות להופיע ללא מדי התלכוש. הבנות במיכנס מתרחב עד הברך והנערים בגינס צמודות של ששון שאחר תוויתם כולש המנהל במיסדרונות, וכשנלכדת לוחית-הזיהוי, נאלץ בעליה לסור לביתו ולחזור עם קלונו על גרפו בדמות מיכנס-טרלין כחולות נוקשות-קפל. עולמן של כמה תלמידות חשך מאחורי מישקפי שמש כהות, תלמיד לבנוני התהלך בגרבר-סטרץ' שחורות וכמה נוספים אטמו אוזניהם לקול הצרוד של השחר בכפות מרופדות של ווקמן כסוף. בתום המתנה ארוכה התפלגו הכיתות לשלושה טורים וזרמו לתוך משאיות.

בתשע דממו כלי הרכב במיגרש הסמוך למערה הפלאית וליד הקופה מניתי צרור כרטיסי-הנחה לקבוצה שזיכוני בשי: סיפרון מצולם עם שירים על מים ואבן. מדריכה שכיסתה ראשה במיטפתח מפני הטיפטוף התמידי הזכירה לי כי אסור לצלם ופקדה כי אחלק תלמידי לשלוש קבוצות. נערי הצטופף בקבוצה השלישית ומיד אחריו הצטרפתי אל שורותיה, ממתין לתום הסיוור של שתי הקבוצות הקודמות. החמוד ליקק גלידה שקנה בקיוסק שבשער, מקפיד לשמור על ניקיון בגדיו הלבנים. לבסוף בא תורנו. שלט בכניסה הזמין אותנו לשכור את רעב חוש המישוש בשברי סלעים צבעוניים שגובכו בקערה, כדי שמכאן ואילך נימנע מלגעת בפסלי הטבע שבפנים. חסרי-אונים גיששנו בעיקבות אלומת-פנס מדריכה עד שנדלקו האורות ופלטו מתוכנו קריאת השתאות. צבעים וצורות מרהיבים ביופיים סינוורו את עינינו. התקדמנו לאט שקועים במראות עד שתנועת הטור נחסמה בראש גשר-עץ צר ומעל ראשי הלומדים לפני גיליתי אותו מקיא בשפיפה. חשתי אליו במהירות, מושכו אחריי אל האור מחוץ למבוך המאובן האפל, מניח לו לטנף את שררול כותנתי בשומן הצימחי של הגלידה שנפלט מגרונו צהוב ודביק. בחוץ הוסיף להקיא. כשהוטב לו, צנח על ספסל. כשזרמה הקבוצה בחיך מרצה ואחיד מתוך פי המערה, ניסה לעמוד על רגליו ולהדביק את הטור שהתקדם אל הרכב, אך כפי שניחשתי ניתקף סחרחורת ונפל על הארץ. לאחר התייעצות ארוכה פסקו שני הורים ומחנכי הכיתות כי אני אחזירו לביתו.

לא נמצא בי העוז לערער על החלטה שנתקבלה פה אחד. משפחה חביבה שסיימה סיורה במערה התנדבה להסיע את שנינו אל תחנת-האוטובוס הקרובה. על מושב-עץ חרות בשמות כרכתי דרך עידוד את זרועי סביב כתפו והוא שמת ראש מסוחרר על חזי. קשיש בקאסקט משובץ כיוון לעברינו מבט שהופנה כלפי האב הצעיר ובנו או האח המבוגר המסוכך על זה הצעיר, אך לא לחוטא מתחסד שכמותי. סוככתי עליו מפני קבצנים וריחות בתחנה המרכזית בתל-אביב, שם החלפנו כל-ירכב. כל הדרך נימנמ. כשירדנו, שב והקיא. עצרתי מונית שהסיעה אותנו עד לביתו. בתנועה מטושטשת הסיר שרוך ארוך מושחל במפתח מעל צווארו, הודף דלת בחדר-מדרגות מוזנח למדי, וצעד לפניי בין רהיטים מכוערים, מכריז כי אביו לא ישוב עד מחר והלילה הוא לן בבית דודתו. איסדר מוחלט שלט בחדרו וגדוד חפציו שהיכרתי היטב כיתרני ללא הכנה. לרגע נחלשתי. מיד התאוששתי ובקול אחראי היצעתי כי יתכרבל בין סדיני מיטתו ומאחר שניחשתי כי יתייש להתפשט לעיניי, הנחתי אותו לנפשו, פולש למיטבח מכוסה נייר-קיר עגמומי (על אביו היה לשאת אשה שניה שתעניק לבנו בית חם), מעמיד קומקום

על האש. כשחזרתי לחדר ובידי ספל תה, שכב במיטה מעיין בטרזן מצוייר (בגילוי?) ואמר כי הוטב לו, מודה לי על המשקה שהינחתי לצידו. לרגלי שולחך הכתיבה חיך תרמילו החביב מבד ניילון ירוק ומעילו הסגול נח על דלת פתוחה של ארון. כרזת אצן גלירחזה, שבשוליה חתימה מטושטשת, התנוססה על הקיר והוליכה בי רחש כוסס. כנראה שכח כי הסיר מיכנסיו, שכן זינק מתוך המיטה בתחתונים וחולצת טריקו ארוכה (מלאך חולני בגלימה קצרצרה) ונעלם בחדר האורחים מפקיר אותי לכשפי עפרונות, שמיכה מפוספסת, שעון יד שנשרה זכוכיתו וקופת חיסכון דמויית חזירון ממתכת. עד מהירה חזר כשאלבום תחת זרועו. הוא היה קר ומרושע כשפרש את אלבום הכולים בין רגליו הפשוטות בפיסוק על הארץ, מקריבו לנחשו הרפה המנמנם בלבניו, ולחיי להטו כשרכנתי לבחון מקרוב אלבום פורטוגזי אשר דינוזאור זקף לרוחבו את זנבו. כל עוד רוחי בי נישקתי אותו בקצה, מטפס בלשוני עד הטבור והוא נשכב לאחור בחולצת הטריקו המורמת, מפקיר לשפתי טעמיו (מתוק בצוואר, חריף בתנוך האוזן וחמוץ־מתוק בעפעף). בגניחות הפתעה הגיב על תחושות חדשות שהמתינו שנים ארוכות לנסיך שיעירן בנשיקה, ונדם כשחסמתי את פיו בשפתי, ולשוני נכרכה בלשונו ומתוכי הבקיע הקול שחקר אם עודנו בתול.

בתגובה קפא על גבו מחלץ לשונו לחופשי בחפשו בעיניו דמות שלישית. זה הייתי אני, הרגעתי אותו כשקביץ איבריו לתנוחת ישיבה, זה היה טריק קולי. הוא חיכך אפו במבוכה כשנתן לי תשובה חיובית, ונעץ בי שקדים ירוקים שהיבהב בתוכם זיק מעריץ כלפי ניסיוני העשיר. לא יכולתי לבגוד באמון שנתן בי למרות שפחדתי עד מוות. קראתי על כך בספרות מקצועית, הישחתי זירעי בכיורים ואסלות מול מסך חזיונות נדירים ופעם לרגע קצר הבקעתי לתוך פיתחה האסור של אשתי אשר התכווץ בכאב ודחה אותי בסלידה. אך אף פעם לא החלקתי לאורך מבוא אפל של זכר.

ברכות הפכתי אותו על בטנו בעוד ידי מגששת תחת בד תחתוניו, תוחב אמתי לנחילו החרב, דוחף ומרפה, מרחיב וחופר והוא כחליל המגיב על פגיעת אצבעות בנקביו, מתרומם ונוחת, עולה ויורד, גילגלתי את תחתוניו מרעיד למראה העכוז הצחור המשיי שפלומה רכה וכהה נשמה במורדות מישעולו ובאתי עליו מאחור, לופת את אברו בכפי. הוא פירפר בכאב וחמק מתחתי כאילו הזריק בתוכו ארסו של נחש ואני נאנקתי מבטיח כי להבא אנהג ביתר עדינות. הסתייעתי בריר ודמעות להגמיש נקיקו הצחיח וצר כסיכה, שוקד להרחיב תעלה שסופה בליבו. למרות ששקעתי בו רק עד החצי, התפוגג בככי חרישי שככל הנראה תרמה לו גם סחרחורת הבוקר. אשתי היתה למודת ניסיון כשאבדתי בתול ומפחד בתהום הפעורה המוצפת, לא חש בכואי אל קירבה. הנחתי לנער בהחלטה שדי לנו להיותם. אין לי ספק כי בעתיד נלמד להתאים תנועותינו עד שלא נוכל בלעדיהן.

.1

גומא כבישים בדרכי אל הסטודיו של דגו חשבתי למצוא לי מקום שם אוכל להתראות עם הנער ולשכן בתוכו את רואי הממתין ברגע זה בין שאר רובות על

מדף, נודף ריח נסורת ודבק. כששבת נסער וסחוט מביתו של הנער, משאר אותו במיטה עם מערבון מצוייר, החלטתי כי 'רואי' הוא שם בובתי. ממון מיותר לשכור חדר אין בידי. לא אסתכן בביקור חוזר בחדרו של הנער ואפקיר גורלנו בידי דלת נפערת שעל סיפה יתחלחל אב צנום, תאבד עשתונותיה דודה דואגת או תספוק כפותיה שכנה טרחנית. הרעיון לארחו כל שבוע בחדר אפל של מלון דוחה ומרתיע - אינני לקוח בהול שעצר פרוצה בחוצות. ותמיד מקנן הסיכוי כי אורח מוכה שיממון יסגיר את סודנו בידי רשויות המוסר שיתגייסו להגן על קטין, או מכר מופתע עלול לאחוז בזרועי בראש עיקול מדרגות המוליכות לנווה עינוגים, חתום בדלת כהה וממוספרת. עלי לשכנע את המנהל כי יסכים לפנות את המחסן שבקצה האולם המאכסן ציוד ספורט (כדורי-כוח מעור, כדורי סל, עף ויד, מחבטי טניס זולים, סלי-קליעה וחבלים) ויתקינו לי למישרד. את הציוד המפונה אאכסן בארגזים שיוצבו במעבר הלא-מנוצל בין הבמה לקיר האולם. תמורת המחווה הנדיב איעתר לפניתו החוזרת, שדחיתי שוב ושוב בנימוקי חוסר-פנאי ותקציב, להקים נבחרת כדורסל-בנים שהודות לאימון סדיר תזכה להשתתף באליפות כלל-ארצית של מוסדות על-יסודיים. נבחרת זו תעלה את קרן מוסדנו בעיני הורים, תלמידים ודור לומדים עתידי שיתגאה להיקלט בין כתלי בית-מידרש שסיכוייו לזכות בגביע הארצי גבוהים. אני אתקש להחזיק במפתח פרטי שאינו ניתן לשיכפול ואאסור על השמש לנקות את המישרד כשאינני מצוי בתוכו. אם יגלה המנהל אותות הסתייגות, אוסיף ואתחייב לפרסם מדרך-הוראה לחינוך גופני, אשר יתאר את השפעתו המבורכת של הספורט על נפשם הרגישה של מתבגרי בית-ספרי, ששיתף עימי פעולה וגילה יחס חם ואוהד לכל אורך הדרך.

יומיים לאחר אותם צוהריים פרועים, חלף על פני בחצר והסב ממני עיניו. באימון הריצה היה עצור ומסויג והקפיד לא לחכך אבריו בגופי. עגנת דיכדוך עכרה ליומיים את שדה ראייתי. בשעת דמדומים ביום ה' לא היבלגתי יותר (זכרתי כי אמר שאביו ייעדר מהבית) וטילפנתי אליו מהרחוב לדרוש בשלומו. קולות ילדים בתוכנית טלוויזיה בקעו מהשפופרת שאחז בידו והפתיע אותי כשהתוודה בנימה מבוישת כי חשב שלא אתעניין בו יותר בגלל תגובתו הכלתי-בוגרת. בבת-אחת פקעה שלפוחית הקדרות שהקיפה אותי. נדברנו להיפגש בבית-קפה מרוחק.

עמדתי בנקודה המוסכמת הציישעה לפני הזמן המיועד, לוטש עיני נערה מיוסרת בדמויות מגיחות מפינות אפלות, מעברו השני של הכביש, מפיתחי הבתים, עד שניגלו לעיניי כתפיו המוטות שהשיבו רוחי. אני מאוהב במידה מזיקה לבריאות. גירדתי בציפורני גרגר שינה צהבה שקרש ודבק בקצה עינו והוא הסמיק ושיגר לעבר הרחוב מבט מתנצל ונבוך.

להבא אמנע מלהרעיף עליו אותות קירבה ברכים, אפילו שלטת בהם נימה אבהית. למרות הקרירות באוויר הזמין וחיסל בזריות מילק שייק ואנל, גלדת ספיישל בטעם תות ושני קולה שסחט לתוכם לימון. לא חששתי לשלום קיבתו שבכוחה לעכל ממגורות ממתקים בלא להינזק. הוא אמר כי דקות אחדות לאחר שעזבתי חדרו, נרדם וכשהקיץ התקשר לדודתו. היא באה לקחתו לביתה. בלילה

עלה חומו ובבוקר התייצב. על הצריכה שחש בה בבוקר כשעשה את צרכי העדיף לעבור בשתיקה. היבטחתי לו כי בקרוב ניפגש בפרטיות וללא הפרעה למרות שאז עדיין לא עלה בי רעיון חדר-הציוד באולם.

בעוד הרהורים נפתלים שכאלו מתפתלים כנחשים ארסיים בראשי, היגעתי לבית של דנו. דנו הכניס אותי לסטודיו והציג בפניי את מלאכת כפיו: רואי כבש את ליכי במבט ראשון. הבעתו שילבה תבונה ורגישות. לא היו לו אותן עיניים ריקות וקרועות לרווחה הקבועות בעפעף מגולף בגסות. גבותיו לא צוירו במיכחול, אלא שערות צפופות וכהות דבקו לאורכן. תחת חליפה מיושנת עם דשי-צווארון רחבים לבש סרב-לְקטיפה סגול שכיסו משוכצים כלוח שחמט. שעריו המלא נפל על המצה ולא נחצה באמצע הקרקפת כמו אצל ג'ימי. עורו הבהיק כשנהב ועיניו הירוקות צללו לבריכת נישמתי כדגים זוהרים. מבטו של דנו העמיק לחדור לנבכי דימויני והשכיל להעתיק בשלמות את משאלת ליבי לתוך העץ הגלמי. בצדק שובח בפי כל. הוצפתי אושר חדש. כך הזוג שנכספתי אליו נתגלה בתום שנות-המתנה למודות יסורים ובדידות. כעת הבובה נתונה לרשותי ואני לכדי אעצב את אופיה, קולה, תנועותיה, אפילו את הרהוריה. הבנתי כיצד זה אין הפיתום מואס בכך-ליווייתו הוותיק ומחליפו בדמות חדשה. חוש פנימי אמר לי כי יבוא יום כשאעדיף לאבד את הכול, אף את הנער, אך לא את ילדי-העץ שעד אחרית ימיו ישמור לי אימונים, ישמיע את שאחפון, יקשיב כשאני נוטה לשוחח.

עודני שקוע בהרהורים מופשטים, ניפנף דנו תחת אפי כמכתב וביקש כי אנחש מי שיגרו. היכה בי ברק. ידעתי. ידעתי מייד איזו יד שילשלה אותו לתיבת-מכתבים רחוקה. לא הייתי צריך להעיף מבט בכתב הזעיר, העגול. אני משתכנע כי אין התרחשויות מיקריות. חיינו מאורגנים מראש בתבנית ובעודנו עולצים כי עלה בידנו להפר את סדריה, היא שבה לטוות סביבנו קוריה. איני כופר כלפנים באותן אמיתות כלליות על טבע האדם. שאלות שעניינן פיתוי-היצר, בחירה מול גורל, האנושות והטבע, חירות ומוסר, ששימשו מקור השראה לאותן טראגדיות שהשמיניות לומדות לבגרות, אינן נראות בעיניי כלפנים חסרות שחר. אני מתחיל לגלות עניין חדש במיתולוגיה, בדת, בחלומות, בטלפתיא, בכל שמופלא ונסתר ממני.

כשעה לאחר שעזבתי ביתו לפני חודש ימים, סיפר דנו, החריש את אוזנו צילצול המכשיר ומעברו השני של הקו ויקטור בירכו לשלום. מיותר להוסיף כי לאחר שלמעלה מעשרים שנה לא שמע מוויקטור מטוב ועד רע, התרגש, ובמיוחד מפני שבאותו לילה העליתי זיכרו מנבכי העבר. שחקן יהודי, מכר ותיק של שניהם, ביקר במועדון-הלילה בברלין שם ויקטור מופיע ומסר לו את כתובתו של דנו. ויקטור הודיע על כוונתו לבלות את שארית ימיו בארץ שלא ביקר בה מיום צאתו הבהול לפני כרבע-יובל שנה. כמידה ולא ימצא כאן פרנסה, אמר, יתקיים על חסכוניותו ויתחמם לאורה של שמש יסתיכונתי. הוא ביקש מדנו לבדוק מחירי דירות בירושלים והוסיף כי מכתב מפורט נמצא בדרכו אליו (המכתב שדנו אחז עתה בידו). חיכיתי, בינתיים כל זה איננו נוגע לי. אטול את רואי תחת זרועי ואסתלק במהירות. בסוף המכתב, המשך דנו, ויקטור חקר על

מי שהיה נער צעיר שגר באותו בית־מגורים ולא נודמן לו ליטול ממנו שלום כשעזב ומאז אבדו עיקבותיו. ייתכן כי אותו ילד של אז מעורב עכשיו בעולם הבידור, מנהל תיאטרון־בובות, או קוסם ושמא שחקן מפורסם. ויקטור רשם את שמו בשולי המכתב והוסיף כי אם במיקרה מכירו דנו, יואיל נא לשלוח כתובתו. לא הופתעתי. היכיתי לאות מאז נעלמו עיקבותיו. לא קינן בי צל של ספק כי אשוב ואראהו ביום מן הימים, למרות שתמהתי מדוע התמהמה כה. אדם שנעלם במפתיע והותיר אחריו קשר סבוך חייב לשוב כדי להתירו (כחידה הטורדת מדען עד שנמצא פיתרונה). אולם העיתי הפתיעני. עתה כשהבובה חבוקה בחיקי והנער תלוי בקצה חכתי הוא נזכר לדרוש אחריי. כשלבסוף לאחר טילטולים מייגעים דוגיית מנווטת לעבר נמל הוא מואיל לחפשני. היכן היה עד עכשיו. מדוע כה התבושש, מאמין כי הזמן ישקע בשינה לצידו. ואולי נמנע מלכוון את דרכי פן אטיח בסוף בפניו כי הוא אשר היטה אותה ממסילת־מיבטחים. ייתכן כי ציפה שאני אנקוט ביוזמה למרות הסיכון לאבדני. מראש לא היה לנו סיכוי. אך לפני שאני מגיע לידי מסקנה, כמה פרימית ברשת הזו דורשות בדיקה מסוימת. מדוע עזב? מה הסיבה שרוצה הוא לחזור? האין כל זה פרי הזייה? הרי לא עקב אחריי ממרחק. לא מצויה ברשותו מראת הקסמים המשקפת דמויות ממרחק. איני חשוב בעיניו ומתוך סקרנות גרידא שאל למעשיי. הייתי רק ילד שכן ומאז חלף זמן רב. אינני זקוק לו יותר. נדמה לי שוויקטור הפסיד את קלפיו.

דנו השכיב את רואי בתוך קופסת־קארטון מרופדת שהינחתי על המושב האחורי במכונית. נוהג בזהירות כל הדרך הביתה שברתי ראשי היכן אשכנו. לא אוכל להכניסו לדירה בלי לעורר שאלות מביכות וגם אין שם אף פינת־סתר בטוחה. אשתי שאף פעם איננה נלאת מלסדר מחדש מדפים ומגירות במוקדם או במאוחר תגלה את רואי והיא עלולה עוד להניחו כלול התינוקת שם ייקרע לגזרים. עליי להזדרז ולהגיע לידי הסדר עם המנהל. בינתיים אסגור אותו בתא המיטען במכונית ואפלל שלא ייגנב. בשנה שעברה סחבו מתוך תא־המיטען פנסים קידמיים וצמיג. אבל הבובה הכלואה עלולה להפחיד גנב אלמוני שינוס בבהלה וישכח את תיק העזרה ראשונה וארגז הכילים.

כשנכנסתי הביתה צרחה התינוקת ואשתי האיצה בנתי לגמור קציצה שעל צלחתה. פעמיים הקצתי בלילה וירדתי לרחוב לבדוק אם רואי עדיין שוכב בתא המיטען, מתהפך מצד אל צד על מישככי. נזכרתי במיקרה שאירע לי בימי ילדותי. שבתי לדירה הריקה רועד מצינה ונוטף מים ובוץ. כמה ילדים דחפוני לתוך שלולית שלרגלי הברזים בחצר בעוד קולות ליגלוגם כי הנני תינוק הישן בזרועות סבתו חגים מעל ראשי במערבולת איבה (שקר מובהק - סבתא ישנה בקומה הראשונה במיטה). ויקטור עקב אחריי מתוך החלון, נבלע בכניסה עם ילקוט ומעיל מוכפשים ועצר אותי במדרגות מזמין אותי ליישב את בגדי בביתו ולסעוד. הוא מילא בשבילי אמבט מים חמים וציווה כי אתפשט. רכנתי בתחתונים מעל הכיור כששיפשף פניי במטלית לבנה מדיפה ריח ורדים. הוא נזהר לא לפגוע בחבורה הכחולה שחיטאה בנוזל שקוף וצורב. טבלתי במים סגולים שנוזל צמיג בגולת גומי שיווה להם את גונם. באוזן מגבת שפודרה באבקה לבנה ניקה בגדיי מהרפש ופרשם לייבוש מול תנור־נפט בוער במיטבח.

שיכשכתי במים שגונם העמוק כיסה על מערומי, חוסה בצל הגנים התלויים שבנייר הקיר. קריאה מעודדת בקעה מן המטבח וחקרה אם אני אוהב נקניקיות. כשנכנס לאמבט, מציפו בריח בשר מטוגן, פקד כי אקום על רגלי וקירצף בספוג את גופי, אינו פוסח על אף חלקה - מאחורי התנוכים וסביב הצוואר ומעך את הספוג סוחט מתוכו קצף שפיזר לאורך חריץ עכוזי. באתי במבוכה מפני שהייתי בן עשר ולא איזה תינוק, אפילו כל זה נעם לי מאוד. לסיום שטף את גופי במים נקיים ועטפו במגבת. הוא ביקש ממני את מפתח דירתי ושב ממנה עם בגדים נקיים כשבילי. ביחד גמרנו מחכת שלם של נקניקיות מתפתלות בין גבעות של כוסמת. אצלנו בבית לא זכיתי לפינוק שכזה. בחורף חסכנו במים חמים ומזלגי חפר בלא תנופה בבשר עוף מבושל בין עלי חסה. הייתי מוכן לטכול כל יום בשלולית עכורה בתנאי שיימשו את גופי מתוכה ויניחוהו באמבטיית סגולות.

נעלבתי כשאורח לאיקרוא זכה ליחס דומה. לילה אחד נשארה סבתי ללון בבית חנה שחשה רע מתמיד ואבא נשאר לעבוד בפנסיון. קיבלתי היתר מיוחד לישון אצל ויקטור שסוייג באזהרת סבתי כי בקרוב אמצא עצמי רכוב על גב השטן האורב מעיני בובת מכרי המוזר. אותו לילה לפני השינה לימד אותי ויקטור לזרוק את קולי. על הקול להדהד כאילו הוא בא ממרחק - רפה אך ברור (כדי שיהא מוכן לצופים). הקול הרחוק הוא חלש וגבוה ומצלצל כאילו הגיע מגדתו השניה של נהר. הוא מופק עלידי הגרון ויש לו איכות מאומצת. כדי להגותו כראוי יש להתאמן בחייו זימוזם חדגוני של יתוש. ויקטור הורה לי לפשק את שפתי ולגעת בקצה לשוני בגבול שבין השן והחך. עלי לכווץ את שרירי בטני ולפתוח את הגרון כמו בשעה שאני מפהק. שאפתי אוויר נושפו אל החוץ בהשמיעי אה זימוזם כמטוס. לאחר כמה נסיונות הפקתי את הגרון הנכון. ויקטור אמר כי עלי להפיק מתוכי אנחה הנשמעת כזו המלווה הרמת מיזודה. הוא חיקה בקולו זימוזם יתוש מדומה שכביכול חג מעל ראשו. בעוד צווארו מתוח לאחור, עקב בעיניו אחר היתוש שזימוזמו התעצם. בפרץ זעם הניף כוס באוויר, הפכה בתנועה פתאומית וסגר בכפו על פיה. הזימוזם התעמעם כשנכלא הטורדן בכלי, אך חזר לנסר ברמה כשוויקטור הרחיק את כפו והיתוש יצא לחופשי.

בלילה הוצעה לי למישכב הספה בחדר האורחים. שכבתי בחושך משוחח עם ג'ימי שעל הכיסא ממולי, כאשר נשמעה נקישה בדלת וקול במיכטא רוסי דרש להיכנס. כלאתי את הנשימה ושמעתי את ויקטור פולט קריאת בהלה שבעיקבותיה זרמו משפטים שאת פשרם לא הבנתי וקול מעיל שנפשט. כל זה הגיע אלי בעד דלת הדר האורחים הסגורה. שאון מים זורמים מילא את הבית וצעדי ויקטור אל המיטבה ובחזרה וקול דלת נטרקת ומפתח סובב בחור המנעול. הדי שיחה ושיכשוך דהו במרחק ולאחר זמן שנתמשך כנצה חלפה צללית ויקטור על פני דלת הזכוכית של הדר האורחים. כשעלו מחדר השינה צלילי מוסיקה קלאסית, נרדמתי. בבוקר עיין בעיתון ליד שולחן המיטבה גבר צעיר, וכשחיך האדים על לחיו חתך עמוק וטרי. במיכטא הרוסי שהקשבתי לו אמש שאל באיזו כיתה אני, לא הקשיב לתשובה והודה לויקטור ששם לפני פרוסה מטוגנת מרוחה בריכה. כמה פעמים נוספות בלשתי אחריו מתוך חלוני

הפונה לרחוב, מתקרב על אופנוע ישן שעל מושבו התרחק בטירטור מדכדך כמה שעות לאחרי-מכן.

לפנות בוקר ירדה עליי השינה ובשש העיר אותי ביכיה של התינוקת. פחדתי לקום אל עתיד המזמן לי פגישה עם ויקטור. אני צריך להכין את עצמי לבאות.

ז.

הינך יפה נערי עיניך שקדים. כתפוח בין עצי היער כן אתה בין הבנים בצלילי חמדותי וישבתי ופיריו מתוק לחיכי. ירכיז מעשה ידי אמן. צווארו בנוי לתלפיות. כחוט השני שפתיו ורקתו מבעד שערך כפלח הרימון. מגדל שן לי ומפתח אליו. אני הוא אדוני של גן נעול בקצה אולם ההתעמלות. את אדמת כרמי ריפדתי במרבד עתיקיזמין ואפיריון נרשן העליתי ממרתף ביתי. רפידתו כחולה ותוכו רצוף אהבת נערי.

קול נערי הנה זה בא, מדלג על מידרכות כרדת יום, מקפץ בין רמזורים בהקבץ צללים. השמש חלף הלך לו. איש אינו עומד אחר כתליו, איש אינו משגיח מן החלונות, מציץ מחרכים. יונתי בחגווי הסלע, בסתר המדרגה, הראיני את מראך, השמיעיני את קולך. מי זה עולה מן הרחוב כתימרות עשן מקוטר מור ולכונה. מה יפו פעמיו בנעלים בחומקו אל כרמי. ליכי ער, קול נערי דופק. פתח לי. מעי הרמים אליו. קם אני לפתוח וידיי נטפות מור. אצבעותי מור עוכר על כפות המנעול. בחור כארזים חומק אל מטעי. שמאלי תחת ראשו וימיני תחבקהו. היפה בבנים. בטנו ערימת חיטים. עיניו כיונים על אפיקי מים רוחצות בחלב. ראשי נמלא טל. קווצותי רסיסי לילה. את גנו אפיה ברעותי בשושנים. ליקקתי יערו עם דבשו. שתיתי יינו עם חלכו. חלב ודבש תחת לשוני. ריח שמניו טובו מכל בשמים. אכלתי פרי מגדיו. באתי לגנו. לסוסי ברכבי דוד דמייתיו ונזלו בשמי. הינך יפה נערי אף נעים אף ערשנו רעננה.

מה אומר. מעולם לא הכאיב לי יצרי במתק כזה. לזכר תחושות שליו פגישותינו צלל פיקחוני. המום והלום נסתמא מול גדוד הזיות על גלי תענוג שאפיק מגופו בקרוב. לא שיערתי כי אצוף בגובה שתי אצבעות מעל שיטפונות הנאה המטבעים את חושי. וככה עיניי גירוי מתמיד באיזור חלצי, תשווקתי נטענה מחדש סמוך למועד פריקתה, דריכות מתישה כירסמה את ימי. וכמו אין די באלו מינהג חדש נשתרש לו בסדר יומי: עלי לאונן פעמיים ביום כדי להשקיט את דמי. במי האמבט החמים מחליקה כפי במנוחה לקול נעימה מפרזמת המיועדת לפזר דממות חשודות (בפנקי את הנער עולה בפניו ארשת ריכוז כאילו הקשיב לרחשים פרטיים). קרומים לבנים צפו מסביבי בתפזרות, מחליפים צורות ורקמות. צללתי פנימה חרוז וגח כדולפין. במורד הגרון החליקו טיפות שמיהרתי לבלוע.

פעם בשעת צוהריים ריקה ותפלה, בתום אימונה הדו-שבועי של נבחרת הכדורסל (חוב קל-משא שאני פורעו תמורת המישרד שהעמידה לרשותי ההנהלה), לאחר שווידיאתי כי מלתחת הבנים ריקה מאדם, עמדתי מאחורי דלת מוגפת לפני אסלה מורקת. מופנם, חרישי ומרוכז לא צדו אוזני הלמות צעדים של דמות אלמונית אשר נסתגרה בתא הסמוך להטיל את מימיה. נראה כי

התלמיד כמוני סבר כי הוא היחידי במלתחה. שכן כשפלטתי זרעי באנחת רווחה, השמיע קריאת הפתעה ובצחוק כבוש שעט החוצה. צהלתו לימדה אותי כי עמד על פשר מעשי. יתר על כן, העובדה כי לא נבהל (בנסיבות שכאלו צפוי היה שגיב באלם או בשינקי מבוכה) אישרה את חשדותי הנושנים כי אוננות במלתחת הבנים היא תופעה נפוצה ומוכרת למבקרים בה. בר־מזל אני כי התלמיד לא עמד על זהותי. בוודאי חשב כי נסגר כאן בפנים שייסיסט מחוטט־לחי. צעד סמוי מפריד בין עבירה זו להרפתקת נואלות היכולות להתרחש כאן. מייד הירהרתי בנער וקנאה חסרת־שחר פשטה בחזי. אעיר את אוזני סגנית־המנהל כי תקדים תרופה למכה. למען שמי הטוב אקפיד מכאן ולהבא להשתמש בשירותים הציבוריים אך לשם המטרות עבורן יועדו.

בפגישה השניה אשר התקיימה בחדרו (כזו הראשונה הכושלת) היבקעתי לגן הנעול. הפעם דאגתי לשאת בחיקי מישחת ואזלון מדיפה ריח־מנתה, אשר הקלה עליי את פלישת. הוא שכב במיטה בנימוס על בטנו, אגרופו הימני קפוץ כבכרות מחאה וזרועו השמאלית שמוטה כלפי הריצפה, כמו אך זה נפל קורבן לרצח אכזר. כשהישרתי עיניי קדימה רכוב על גבו, הזדקר מול עיני כדור־מים מפלאסטיק שחמישה צבעים חצו את בטנו. גמרתי בבת־אחת. נחלצתי החוצה והוא על בטנו פיתל את זרועו לאחור, מחליק אמתו לאורך חרוץ עכוזו כמו כדי לוודא אם לא נפגמה שלמות שיפולו. אולי הוא סבור כי תשוב אל חיקו טובלת בדם? שוטה שכמותו. בשרביט קסמים בקעתי בתוליו בלא שתותז אף טיפת ארגמן. כולך יפה אהובי ומום אין בך. נראה שרצה לוודא איזה תבשיל קדחתי בוואדי שבין גבעותיו. לאחר שנפוגו חששותיו, קם על רגליו והידס בצליעה כחושש לחכך פלחי אחריו. צר היה לי עליו בגלל הבעירה בין שוקיו. כששב רחוק ונקי מחדר־האמבט, נתאזנה פסיעתו.

דחיתי את פגישתנו השלישית למועד בו יעמוד לרשותי המישרד. בשעה המוסכמת המתנתי לו בפתח האולם המלכני והמואר, שעון על חמורי־הקפיצה. כשנכנס, הבזיקו עיניו למראה החלל הנטוש המאוורר מזיעת תלמידים. בראש מורכן צעד אחריי אל חדרי. לחצתי על המתג שהחשיך את תאורת האולם, משאיר נורה בודדת לדלוק במנורת העמידה שבחדרי. הוא תקע סביב מבט מעריך. קשה להאמין כי הכוך הנעים נימנה על רכוש בית־הספר. בעד וילונות־התחרה ששבוע תמים יגעתי בחיפוש אחריהם, הציץ בחצר המחשיכה שמאחוריה ניגלה הכביש. היפנית את תשומת־ליבו לחבילה ארוזה בנייר סגול שלרגלי מנורת־העמידה, שלרגע דימיתיה לעץ אשוח. כשקרע מעליה את עטיפתה, התפרש חיוך מרוצה על שפתיו. במהירות טרף צרור חוברות אמריקאיות מצוירות "מאד" שרכשתי בדוכני עיתונים ובחנויות ספרים משומשים בתל־אביב. לזמך־מה יוכל להניח לטרזנים המצויירים ובנוסף לכך ישפר את שליטתו באנגלית (כשנה שעברה קיבל 'כמעט טוב' באנגלית. עיינתי בגיליון ציוניו בחדר־ההנהלה. עליי להודות, כי התאכזבתי למקרא ציוניו הבינוניים. ההערכה 'כמעט טוב' הסמיקה ליד שמות רוב המקצועות. "טוב מאוד" יחידי וחיגי זרח ליד "מתמטיקה". ל"כמעט טוב" בהתעמלות זכה שלא כשורת הדין).

בפגישה הראשונה בחדרי הגיב על התרגשותי. כשפרקתי אליו תשוקתי, פירפר עכזו הקטיפה כסנונית שנלכדה כף רגלה וכשהסיט את גופו החמוד, הכתים עיגול כהה את ריפוד הספה. ילדי היקר והלח. במחווה של תודה הובלתי אותו לחדר-המורים ומול עיני המנהל המנוח המאפיר בתמונה על הקיר חתמתי פיו בנשיקה. הוא לא התרשם, אלא גילה אותות קוצר-רוח: אין הוא רוצה להחמיץ את הסרט שמקרינים בטלוויזיה הערב. לשווא חיללתי את כבוד חדר-המורים. בפגישה הבאה אפרוץ לכבודו את המיזנון של מורדי ושום תוכנית טלוויזיה לא תוכל לי.

עלי לציין בסיפוק כי ככל שחולף הזמן מפשירים מגעינו. אתנחתות מבוכה בעיקבות אנחה קולנית במיוחד ומיפגשי עיניים בפנים מעוותות ממאמץ, נעלמים בהדרגה. גופותינו מתחילים לחוש נוח זה במחיצת השני. לא נותר כמעט זכר להסתייגותו הראשונית ותנועותיו העצורות. ביוזמתו טמן ראשו בין ירכי והרחיקו בשפתיים מקציפות. שעה זדונית נתקעה בגרונו וכמעט הקיא. פעם אחרת היגשתי לו בגד-ריקוד שחור וביקשתי כי יהלך בו יחף-כפות לאורך האולם. הוא פסע בצעדים רחבים שהקטינו את חיכוך כפותיו באריחים הצוננים, צווארו החיזור נישא מעל מחשוף הגב העגול ומותניו הדקיקות נושמות סביב אשכולו השחור ששריגו מזנק כנחש ושב להתרכך. צרור המור. עסיס רימונים.

אמרתי בליבי כי אני מעליבו בהגבילי עיניינינו המשותפים לתענוגות החושים בלבד. אולם נאלצתי להודות בפני עצמי כי מחשבה זו לא עלתה בי מתוך התחשבות בריגשותי, אלא מתוך רצון לעמוד ביתר הקפדה על אופיו. ככל שאני מיטיב להכיר את גופו כן הופכת אישיותו לי לתעלומה. הרהוריו, ריגשותיו, הזיותיו וזכרונותיו המכוננים חלק מעולמו הפנימי חתומים בפני. איני יכול להכריע אם ניחן בתבונה יתירה בהשוואה ליתר בני גילו או הינו אטום לסביבתו. חוויות מבית-הספר אינו שוטח באוזניי. יתכן מפני שאני מנוי על צוות-מוריו ואינו רוצה לפגוע בי בלגלגו על חבריי למקצוע (הווי ובילוי זמן החכיבים על תלמידים). אולי הוא חושש שמא תוך שיחה יפלוט פיו באקראי סודות שבין תלמידים ואפעיל כנגדם בעתיד נשק זה. אבל אין לו אפילו ידיד אחד ביניהם. כושר שיפוטי מנחני לאמץ מסקנה אחת – אין הוא מגלה כל עיניין במתרחש בין כתלי בית-הספר. אני קרב לעיקר. אדישותו היא זו. אדישותו מעבירה אותי על דעתי. ספרים אין הוא קורא מלבד אותן חוברות מצוירות. אף על לימודיו אינו טורח והישגיו יכולים להעיד על כך. בשוכו לביתו הוא שוקע בתנומה כבדה ומתמשכת. בהקיצו, יצפה בטלוויזיה. ריקנות חובקת ימיו. האם הוא משועמם? חש בדידות? אינני סבור כן. נראה כי הוא מסתפק בחלקו. אין הוא זקוק לחברה. (ובחיק משפחה חמה ודואגת אין הוא גדל). כנגד אלו שקולות עמידתו, הבעתו והרפתקתו עימי המעידות על בגרות מוקדמת ואישיות חריגה ומורכבת. אינני צריך לחשוש כי הוא מטומטם. ולפני שבוע נודע לי במפתיע מפי המנהל כי ייצג את בית-ספרנו בתחרות בינארצית לנוער שוחר-מתימטיקה וזכה במקום השני. הוא לא טרח להתפאר באוזני על הישגו המרשים. חשש כוסס ממלאני. אולי הוא בז לי עמוק בליבו ומביט עליי מגבוה? ואם אני לגביו רק ספורטאי שגופו החטוב מענגו?

עליי ללבן עימו כמה עיניינים. הגישה הישירה עדיפה. עם זאת איני נוטה לחטט בנפשו ולהפיל את שנינו ברשת-רגשות הקלועה מחשד ואיבה. לבסוף החלטתי לבלות לצידו את השבת הקרובה. תירצתי את היעדרי מהבית בפגישת מחנכים לא-רישמית והיסעתי אותו במכונית לחוף הים בחיפה. החוף קידם את פנינו הומה וצפוף והנער תיעב את השמש והסתיר גופו מקרניה במגבת גדולה. מפעם לפעם סובב את ראשו אחר עלם נאה או גבר שזוף. חיזור וצנום דעך יופיו המיוחד על החול הלבן. עד מהירה אטם אוזניו בווקמן זעיר והקשיב לו מכונס ורחוק (הופתעתי לגלות כי גם ברשותו התיבה הקטנה המזמרת הנעוצה כאקדה במיכנסו תלמידי ולצד מותנם מיטלטלת). לא טרחתו לשאלו מה מנעים את אוזניו מפני שאיני מתמצא במוסיקת רוק, פאנק או הגל החדש. השמש העירה את אברי שנזקף לשעה רצופה. היצעתי כי נתלבש וניגש אל מסעדה. במסעדה רומנית צפופה עיינו בתפריט לפני שיגיע מלצר לרשום הזמנה. באנו במבוכה משני עברי השולחן. לא חילקנו נושא משותף לשיחה. הוא לא מתמצא בהרכב קבוצות-כדורגל או טבלות-ליגה (ולא שיער שאיני להוט אחר הנושא) ולא יכולתי לשוחח עימו על בני-משפחתי. כשא-אפשר היה להמשיך ולשאת בדממה, אמר לי חוש פנימי כי אפליג בסיפור מעשיות מחיי שחקנים, קוסמים, פיתומים. הנושא הלהיכו. סיפרתי על מיפגנים של הודיני, בובות ידועות, חקיינים, שחקנים שחלמתי לצפות בהם בפעולה יום אחד. האדישות האופפת את מגעיו החברתיים נעלמה. ורדים הנצו בלחיי כמו בשעה שאני מחבקו. ירוק עיניו נתרכן. בפיזור-נפש נבר בצלחת. כשלנגד אפו התנשא מגדל גלידה צבעונית, התעניין מיניין לי הידע הרב בנושא. עניתי לו שבימי נעורי נהגתי לשעשע את חברי בהרכיכי על כרכי בובה מלהגת. אפילו הופעתי בשתי הצגות נוער. יש שאני חוזר ומנסה בכך את כוחי באופן פרטי, כמובן, ובהצנע מעיני הבריות. לא התאפקתי ואמרתי כי בארון משרדי מונחת בובת-פיתומים ואשמח להדגים יום אחד בפניו איך היא משיבה על דברי. הוא היה אחוזי השתאות. לעולם, אמר, לא היה מנחש שחבויות בתוכי נטיות של שחקן. עלכון צרב את גרוני. הנה, מתאמתות ספקותי, אין הוא רוחש לי כבוד. אדרבא, אזדרו ואוכיח לו כי טעה בשיפוט. כששב המלצר עם חשבון על מגש, הצבעתי לעבר בקבוק שוופס על השולחן, מעיר שמשוהו מוזר מתחולל בתוכו. המלצר ביקש בנימוס כי אפרט תלונתי הוריתי לו להצמיד את אוזנו לפי הבקבוק שרכנתי מעליו בארשת קשבת. האם הוא שומע קולי? המלצר ניצעע בראשו לשלילה. עמדתי על דעתי כי בת-קול זועקת מתוך הבקבוק. הוא שב וגהר מעליו מאמץ שמיעתו. הפעם הפעלתי את הקול הרחוק ובשפתיים קפואות ביטאתי "תן לי לצאת". המלצר נרתע לאחור. קול דקיק קרא לעזרה מכלי הזכוכית. המבט הנבוך שדבק בפני המלצר נמס בחיך פתאומי. נפלא, חיווה דעתו, אולי תחזור על כך בפני בעל-הבית? כל המסובים נצעו בי עיניים כשחזרתי על התרגיל. בעל-הבית מחא כפיו והדביק את קהל הצופים. הנער זקף צווארו כברווז הגא על יפי ברבורו. כשעזבנו, תקעו בקבוק שרי תחת בית-שחיי.

בדרך הביתה פתחתי את הראדיו במכונית ומוסיקה קלאסית עלתה מתוכו. לחצתי על כפתורים לחפש תחנות אחרות, אבל הוא ביקש להקשיב לסונטה של

צילום: מישל קרמרמן

מוצרט. הרמתי גבה. לא ידעתי שהוא מתמצא במוסיקה קלאסית. הוא פורט על פסנתר, הסביר בקול מתנצל, כבר שלוש שנים שהוא לומד עם מורה ומתאמן על פסנתר בביתו של מכר-משפחה. הוא מקליט יצירות מהראדיו ומקשיב להן מעל הקאסטות שהוא תוחב לווקמן שלו. הבוקר האזין על החוף לשירי טרובאדורים. אכן, היפתענו היום זה את זה.

המשך בעמ' 295

עד בוש אחלה ליום בו רואי יפתח בפני סגור ליבו. בינתיים אשים בפיו מילים וקריאות שיצהילו לב צופים צעירים כבימים שהופעתי עם ויקטור וג'ימי. מוטב שאכשיר את הקרקע מראש וארכוש לי שם בציבור, מפני שביום המיוחל כשהנער כבר לא יהיה מוחזק כקטין ויחיה לצידי בגלוי, רואי יהיה מקור פרנסה עיקרי. אם ירצה יוכל להקדיש את כל שעות היום לנגינה, מפסיק מדי פעם כדי לצפות בסרטון מצוייר בווידיאו. עלי לשוחח עם רואי מפני ששוב רודפות אחריי פני הסכתא כפי שנראו כשמצאה את שלושתנו בטוגות צחורות.

היינו באמצע חזרה על מחזה רומי קצר שהתכוננו להעלות בעוד כשבוע במועדון התרבות. הייתי צעיר-בניה של משפחה אתונאית מכובדת, שאחותו התאומה נחטפה סמוך לשעת לידתה. ויקטור היה אבי וג'ימי עבד תכנן. דנו השכיר לנו את התלבושות. לבשתי טוניקה רחבה וקצרה שכיסתה ברכי והודקה אל המותן בחגורה ופוזמקאות אדומים נמתחו לרגלי (ויקטור אמר כי הברברים הצפוניים הכניסום לאופנה ובמאה הרביעית לאחר הספירה אסר קיסר אחד לגרבים). מתחתיה עטיתי גלימה צרה יותר מפישתה ומכתפי צנחה מטה טוגה מצמר לבן. ויקטור כרכה סביבי גופי עד שקפליה לכשו צורה נכונה ופחדתי לזוז שמא תנשור מעליי בזמן המשא-ומתן שניהלתי עם ג'ימי בעינין העברת מכתב מסוים. ג'ימי לבש גלימה קצרצרה שחשפה את שוקיו כיאה לעבד נחות. לויקטור היתה גלימה ארוכה משלי ואצבעות רגליו הציצו מתוך סנדלים.

כרעתי ארצה, מרים ידי בשבועה, כשבדלת נקש אגרוף מהוסס ופנימה סכתא פלשה כדי לשלוח באמצעותי הודעה לאבי בפנסיון. כשגילתה אותי בגלימה הקצרה, השתטחה אפרקדן מטיחה אגרופים בקרקע. ויקטור מיהר לאחוז בזרועה, אך זו נרתעה ממגעו, מסננת בארס, שטן, שטן, מושכת אותי אחריה, שומטת מעלי את הטוגה, קורעת את שתי הגלימות בהתקף חימה. גם על גרבי לא פסח חרונה. מרוב תדהמה לא מחית, אף כי הבגד שסכתא הפכה לסמרטוט היה צריך לשמשני בסוף השבוע. לאחר כלותה זעמה בכגדים הלבנים, בגרון נטוי של עוף מרושע נכנסה לחדרי מקרקרת כי מכאן ולהבא נאסר עלי להתראות עם ויקטור. בחדרי המדכא, הדחוס ריחות חמצמצים תמהתי למניעי הגזירה, שכן מסביבי הכל נח עגום וחרב, להוציא מיטה דר-קומתית שרכש עבורינו דוד מפילדלפיה בביקור חפז, מותר אחריני ניוחח קידמה. דפנות המיטה וכן הסולם השעון לאורכה היו צבועים בלבן. הרהיט המודרני הצייע את משכבי סמוך לתיקרה ואת נשימות סכתי הדוקרות בגבי נשא בדממה. המיטה הצטיירה על רקע החדר כחללית בחנות למימכר עתיקות. לא הבנתי מדוע נתמלאה סכתי דאגה וחשש כשביליתי עם ויקטור במקום לנשום לרווחה שידיד מבוגר הכניסני תחת כנפיו. הלוא אבא הגיש ללא-הפסקה ארוחות במלון והיא קיננה בבית-חנה ובשעות הספורות כשמצאו מפלט בין קירות הדירה, גנחה סכתי כקטר ואבי כבש פניו בעיתון. גם התמונה שוויקטור צייר בשבילי נעלמה יום בהיר ממקומה על הקיר. בתוכה חי ילד תמוה במיכנס-שינה מפוספס, מטה בכפיפה גוו חשוף וכחוש, לחיו בכפר, עיניו עצומות למחצה, מופשלות כלפי ספר ובעד חריציהן מאיר אור סגול. חיבבתי אותו בגלל מראה הנסיך האבוד שלא

הסגיר אפילו ברמז כמה שנוא הוא על חבריו. עלי לדובב את רואי, לסחוט נשמתו כלימון. בשבוע לאחר שוויקטור עזב, הבכי של סבתא גאה ברציפות וכל ערב טיפסה במרומי הסולם מנידה לעברי ראש זעיר ומחודד, צורבת עורי בזוג פנסים לוחטים שדבקו בעיניה, נושפת, נואקת, אומלל שכמותך. לא טרחתי לעמוד על שורשי קינתה (לכאורה היתה צריכה לעלוץ על הסתלקות השכן המשוקץ), וחוץ מזה הייתי מורגל במקהלת גניחותיה, אף כי בפעם ההיא היו מוגזמות מכרגיל ובחרתי לא להגיב. כשחקרתי את אבא לנסיבות היעלמות ידידי המבוגר, קפא מבטו בנקודה אלמונית ומתח שפתיו כעומד לגלות את אוזני, אך תיכף חזר ונמלך בדעתו, חותם פניו במסיכת התשישות הניצחית ומשך בכתפיו כאחד שאיננו יודע. כל השבוע עד ניתורה אל הכביש כחוחית מענף אל בין ציפורניו של התול חגה סביבי נועצת חיצי מבטים, מענה את רוחי בקושיות שלא לעיניין. הביקרו אצל ויקטור ילדים נוספים מלבדי, האם בלילות כשלנתי אצלו, שיכנני בחדר נפרד, איזה בריות ביקרו בביתו ואולי מעשים מסוימים שלו נראו בעיני יוצא־דופן? מדוכא עד עפר על כי ויקטור לנצח עזב וכלל לא טרח ללחוץ כפי לפרידה (זוג הונגרי עבר להתגורר בדירה) השכתי לסכתא כי את מיטתי נהג להציע בחדר־האורחים, וחוץ מבחור על קטנוע לא פגשתי שם איש ואף פעם לא נהג בי שלא כשורה. הוספתי בכעס כי הוא היקר לי ביותר בעולם. לא ניחשתי כי הודאה זו תרעיד את גופה המצומק ותגרום לה לירוק אל הכיור כנחש מרוגז המגרש עין הרע.

היקאתי בבוקר יום האסון והירשו לי לשבת בבית, לגזור תמונות מעיתונים ישנים. סבתא שוב נידנדה בפעם האלף אם היכרתי ששיסיט בשם יעקוב ונטורה, אחיו הבכור של בן־כיתתי. יעקוב עצר בכיתה כמה פעמים לקחת מחברת עם חומר לאחיו הצעיר שחלה ותמיד לאחר שפרש חיקינו את הליכתו הזקופה כלולב בעודו ממשש במיטפתח המציצה בכיס כותנתו. סבתא המשיכה להציק אם פגשתי ביעקוב אצל ויקטור והשבתי על כך כי אין הם בכלל מכירים וכשהזרה וחקרה במיטבח השלכתי בכעס מגבת לארץ, מה שגרם לה לבכות. יותר לא יכולתי לסבול את הרעש שלה שנדמה כאילו לא ייפסק לעולם ונכנסתי לחדר מותש מסחרורת ורועד מחולשה למחשבה כי שוב לא אראה את ויקטור. טרקתי בייאוש את דלת החדר וקראתי לו בקול במתחננו לחוש לצידי. הקול האהוב התקרב מרחוק מלווה בצחוק ג'ימי וכשעמד לפניי אמרתי שרע לי מאוד. הוא אישר כי עזב לתמיד, אך הניח אצלי את קולו ובכל פעם שאיתקף בדידות בל אהסס ואקרא לו. סיפרתי לו שהאח של יעקוב ונטורה שוב חלה ואיש לא הופיע לקחת עבורו שיעורים, אז ויקטור הציע אולי תלך אתה, וג'ימי שנה אחריו כהד וכל־כך היינו שקועים בשיחה עד שלא הירגשנו בסבתא עומדת בפתח. חיוורת כצדף, שואלת בלחש, מי חוץ ממני דיבר פה, לא משתכנעת מהמשיכה בכתפי. שמעתי קול מבוגר כאן, מילמלה באימה מציצה בכל הפינות – בפי הכד המצויר, בין תאי ילקוטי, תחת מיכסה הקלמר, מאחורי הווילון. משלא העלו חיפושיה דבר עיגלה לעברי אישוני צפע זקן ואמרה, גם אתה מכושף. אחר ירדה למכולת לקנות כיכר לחם.

לאחר שיצאה נדדתי אל המירפסת להסתכל ברחוב אשר שומם כתמיד רבץ

לרגלי ועקבתי אחריה חוצה את הכביש, נמחקת אחרי הפינה, מלווה מסלולה בדימיון עד למכולת של צלי שם היכה בנחירינו ריח של חמוצים, וכעבור זמן-מה שוב עלתה ברחוב, מרחפת, כבר לא נראתה כמו הסבתא, אלא גזורה מספר בובות-העמים ומולה משאית של חלב ומרוב התרגשות שניהם נשפכו תוך כדי המיפגש. הנהג ניתר בזריזות מהתא, מבוסס בזרמי דם וחלב, צועק לעברן של שלוש ילדות, אתן תעידו איך שקפצה לי לתוך הגלגל. מייד רצתי פנימה, טומן את ראשי בסדין המיטה לאטום שמיעתי מפני צפירות אמבולנסים. אבא מצא אותי משותק מאימה, ממלמל כי ראיתי הכול מתוך המירפסת והתכופף מעליי דהוי ורזה, מציף לחיי בנשימות רוויות ניקוטין. השאירו אותי בביתם של קרובים למשך ימי השיבעה ולא היצלחתי לישון כי ויקטור דיבר בלילות כשאבא אירח מנחמי אבלים, וכשבא להחזירני הביתה, נבהל למראי. אז החליט כי נעקור למקום חדש ללא זיכרונות מבהילים. ואמנם הכול נשתנה לטובה בעירת-הפיתוח. אבא נשא לאשה בעלת ניסעדה וביחד פיקחו על העסק והיא דאגה לכל מחסורי וסידרה לי חדר נפרד. הירווחתי קצת כסף מהופעות בפני ילדים בשכונה שהקשיבו לבובות אצבע, גרביים ולכפפות מדברות.

יודע אני כי רואי רגיש כיצור אנושי. אין הוא מורכב כבובת מריונטה המונעת מלמעלה באמצעות תשעה חוטים - ארבעה זוגות מזיזים את הזרועות, את הכתפיים, הרגליים והאוזניים וחוט נוסף מפקח על עמוד השדרה. ככל שגדול מיספר החוטים כן רבים האפקטים. המריונטה מסוגלת לחקות כל תנועה אנושית וקשה להפעלה משאר הבובות. מריונטות שטוחות, דרוממדות, המופעלות מלמעלה ומחוברות בצירים הופיעו בתיאטראות-צעצוע במאה ה-19. משפחות ויקטוריאניות רכשו גליונות מקווקווים בדמויות ובחלקי תפאורה אשר שוחזרו על פי מחזות ידועים שהוצגו על במות התקופה. בניהמשפחה גזרו והדביקו את הדמויות הללו שהשתתפו במחזות אשר הועלו לפני האח הבערת בביתם בהקריאם את הטקסט מתוך חוברות שהודפסו במיוחד לשם מטרה זו. רואי שונה מבובת-הצללית הגזורה מעור דג שנצבע והמופעלת מלמטה על-ידי חכה או בעזרת חוטים סמוים מאחור. לרואי אדון אחד, אנוכי, לא כמו בובת הבנראקו היפאנית שגובהה שני שלישי מקומת אדם ושלושה אנשים אחראים על תנועתה: הראשון מזיז את הראש, אבריו ואת היד הימנית, השני מניע את היד השמאלית והשלישי מופקד על הרגליים. תנועות רואי אינן טבעיות כשל הבובות שחיבורן רופף והן מרקדות ברחוב כשחוטים שקופים קושרים אותן לכרכי בעליהם. הוא אינו יכול להזיז את מותניו כבובת החכה ואין הוא גבוה כגלמי הענק הצועדים בתהלוכות. כמה תכונות משותפות לו ולפולסינלה, דמות הליצן הרומי שבמאה השבע-עשרה הופיעה בקומדיה דה ל'ארטה ומשם נתגלגלה לתיאטרון-בובות. פולסינלה הוא בעל גיבנת וחוטם נשרי. באנגליה הוא פאנש בעלה של ג'ודי המסתבך שוב ושוב בקטטות. בסוף המאה ה-18 בצרפת הוא עוטה את דמות גיאנגול, בגרמניה הוא מופיע כקאספארל, בהולנד היתכנה יאן קלאסן, בספרד קריסטוביטה וברוסיה פטרושקה. בכל גילגוליו אלו לבש דמות כפפה.

בזמן האחרון הנער בא לפרוט על הפסנתר באולם-ההתעמלות מדי

אחר־צוהריים. השמיניות מכינות הצגת סוף־שנה וכשחיפשו מלווה מוסיקלי היכרתי את שמו. הוא הסכים ללוות את חברי החוג־הדראמטי מדי חזרה בתנאי שיוכל להתאמן על הפסנתר באולם ללא הגבלה. איתרע מזלי והכלי השחור שתול בשטח שלי. אני מותיר את דלת משרדי פתוחה כדי רווח צנום המאפשר לי להציץ בעורפו. הוא מגיע כשתווים תחת זרועו ובמשך שעות ארוכות דבק בכיסא העגול. רק בגללו אינני חוזר לביתי ומבלה במשרד את שעות אחר־צוהריים, מתחזה כעסוק בכתיבה, אך בעצם ממתין כי ייטוש את הרהיט המגושם ויסור לבקרני. עד כה נכזבו תקוותי. חושש אני כי הוא אינו חש בנוכחותי בזמן שהוא מנגן. אולם אין לי עילה לטרוניות, שכן עד עכשיו הופיע לכל פגישותינו ורק פעם אחת עזב את חדרי אחרי עשר דקות והתמסר למכשיר האפל. כדי לשמחו קניתי כיסוי לבד ירוק שיגן על הפסנתר הנתעב מפני האבק. כפוי־טובה שכמותו, בנגנו אסר עליי לשבת לידו, אך אין הוא יכול לסלקני מתוך משרדי או לאלצני לטרוק את הדלת ולמנוע ממני בכך את מראה שערך המועף על עורפו כאשר הוא מטה גיוו לפנים ומנחית בתנופה אצבעות על קלידים. פעם אחת אשתי השאירה את נתי בתי במשרד וכשעלו צלילי נגינה מתוך האולם, רצה נתי לעבר הפסנתר והנער חילק עימה את כיסאו ונטל אצבעה בכפו מעבירה לאורך שורת הקלידים (ולו אין הוא מרשה אפילו לדפדף בשבילו בדפי התווים).

האם יואיל בעתיד ללוות על הפסנתר אותי ואת רואי? אין לו יסוד לחשוש כי מיזבח אמנותו יחולל. סקרלטי חיבר אופרות בשביל תיאטרון בובות שהוקם ברומא בשנת 1708 בפלאצו דלה קאנסאלאריה. היידן כתב אופרות על פי הזמנת תיאטרון בובות שנפתח ב־1770 באוסטרו־הונגריה. תיאטרון המאריונטות בסאלצבורג מתמחה בהעלאת אופרות של מוצרט. בצ'כוסלובקיה משלב תיאטרון־מרייונטות, שגיבוריו הם הבן הפיקח הורבינק ואביו כבד־המחשבה ספאז'בל, קטעי סאטירה ונגינה. הבובות של הוגארת מחוללות בבאלטיס ומזמרות באופרות קלות. את מופעי פאנש וג'ודי ליוו חלילי פן ותוף. אנט מילס זימרה וניגנה על פסנתר אשר על כנפו הופיעו מאפין הפרד ושאר ריעי החיות. במאה השבע־עשרה פעל בקאבנט גארדן תיאטרון־בובות שהופיע בפני אנשי־אצולה בריטיים. רק בעולם המערבי המודרני איבד מופעי־הבובות את יוקרתו בעיני מבוגרים. במזרח־אירופה ובסין עדיין חולקים לאמנות זו את הכבוד הראוי. אין לי מושג איזה סיגנון נאמץ לעצמנו אני והנער ורואי, אבל בטוח אני שלא נעלה מחזות תנ"כיים, סאגות, סיפור־עם או מיסטריות נוצריות ולא נפחיד צופים צעירים בטורקי הגדול שזרועותיו ורגליו מתפרקות לילדים, כשגופו הוא אימם, ובשלד שעצמותיו נפרדות ומתלכדות.

ט.

גייסו אותי לחודש מילואים בכפר ערבי יחד עם עולה מאמריקה שבלע ברעבתנות ספרי־כיס שעל שערם עלמים בירמולקות וגרבי־צמר שחורות. בהתרגשות עצורה אמר כי הגיע לכאן משיקאגו שם אביו הוא רב־הקהילה ולאחר שיחרורו יישב בהיאחזות. לא היה לנו על מה לדבר. בעברית עילגת ניסה

לקשור שיחה על משמעות הציונות המודרנית, אך לאחר שכמה גישושים כושלים לימדוהו שאיני מגלה כל עניין בנושא, השתתק. אף פעם לא נתמשכו כל־כך הימים. שיכנו אותנו באיזה אסם או ארוחה שידעה ימים יפים מאלו. תושבי־הכפר הידועים במתינותם קידמו את פנינו באדישות כפי שמגיבים על סרחים שנוכחותם או חסרונם אינם משנים דבר. בדמה היה לי כי מדור אותנו במבטי רחמים, כשהתנהלנו ביניהם עם רובינו על שכמנו מעכבים תנועת חמוריהם ומסיחים לרגע תשומת־לב ילדות בשמלות־פסים ממישחקן. סיימתי לקרוא את כל העיתונים העבריים שניתן היה לרכוש במקום. הרקתי אל קירבי מעיינות משקה־שקדים וצוף. בלעתי עוגות אגוזים נוטפות דבש. בימים הראשונים עוד הפקתי הנאה ממעקב־עיניים סמוי אחר נערים חטובים שהתרוצצו בין חנויות הסוחרים במלאם שליחויות, אך בסופו של דבר קצתי אף בכך ושקעתי בקיחות־חושים נעימה לקול פזמונים ערביים שניגנה תיבת־העץ במסעדה.

מראות אלו נמזגו עם איורי מיניאטורות פרסיות ועוררו בי הזיות. הנער ישב על כר ארגמני (קשה לכנות את התנוחה שהפרה כמעט את כל חוקי הפרספקטיבה בשם 'ישיבה') ומעל ראשו נמתח סוכך שארבע סומכות תמכוהו והיה מקושט בצורות גיאומטריות צבעוניות. עצי לוטוס וצמחים שניתן למצוא כדוגמתם במדריך מאויר וישן של עשבי מרפא מילאו את חלל התמונה וצורותיהם התחרו באלו שבמרבד הפרוש תחת הסוכך. בגב הנער התנשא הר משונן ופראי שלרגליו כרעו שלושה יצורים מופלאים (ספק צבאים, ספק יעלות). נהר כחול שגליו פקעות כסופות חצה באלכסון את התמונה, עננים טפוחים דבקו בשמיים ועיגול צהוב יקד בפינה הימנית. קוורימיסגרת זהובים שהרווחים ביניהם קושטו בכרחים ובכוכבים זעירים הקיפו את הציור. משפטים בפרסית היו מצויירים בתוך מלבן כפנים. טורבן לבן שבקצהו הזדקר מקל אדום כיסה את ראש נערי שאצבעו המשורבבת בפיו העידה על השתאותו. מה ראה כי נרעש לכבו.

מדי יום שיגרתי אליו גלויה צבעונית (חבויה במעטפה), אשר מגבה חיכר אום כאלתום ופארד אל עטראש. רק פעם אחת הטריח עצמו והפתיע אותי בגלויה דהויה שלנגד עיניי המאוכזבות פערה מכתשים בגון אפור־לבנבן. בכתב אינפנטילי גדול רשם על גבה "אני מרגיש טוב. ציפורה פלדות המורה לגיאוגרפיה שברה את הצוואר בתאונה ובינתיים יש לה מחליף. מהגלויות אני מבין שאתה משתעמם. כל שני ורביעי מנגנים ברשת א' יצירות מודרניות. כדאי לך להקשיב". והתימתו. צידה הכתוב של הגלויה היה מרוח כתמים חומים־עמוקים אשר חיממו את ליבי שלרגע קפא למראה הגון היבש של המכתשים. ככל הנראה נשרו על הנייר פירווי טורטית או אגוזי ובכרית־ידו מרחם בשעה שכתב. נתי שלחה ציור של בית עם חלון ששלושה ראשים הציצו מתוכו ורשמה על גבו 'אמא, אני ודגנית'. בחוץ עמד חייל במדים. אשתי צירפה תצלום של התינוקת שרועה על גבה ומטיחה אגרופים בחוט המתוח לרוחב מיטתה שטבעות צבעוניות מושחלות בו. צחנת שתן נדפה מתוכו. בלילות חלמתי עליו. הוא ירד מלמעלה, מלאך רנסאנסי צחור־כנף, וכשאך שלחתי ידי לאחוז בו,

המריא. פעם נראה מכורבל בענן ופורט על נבל. פעם אחרת לבש חליפה של קברן וניצח על מקהלת פיות חסרי גוף. בחופשה הראשונה התנפלו עליי בני משפחתי ולא השאירו בידי הזדמנות לראותו. כשחזרתי לכפר, חלמתי כי המחליף של ציפורה פלדות מהלך בבגדיי עור שחורים בין טורי כיסאות ומחכך כיסי מיכנסיו באוזנו של הנער. חזרתי לכפר בתום החופשה השניה עם רואי. בלילות חמקנו על פני חצרות סכוכות גפן, לול מרושת, רחבת שוק, עד שהיגענו אל המרחב הפתוח. צפינו בכתמים על ירח, הקשבנו לצרצרים ורוחות. רואי אמר כי אני מוכרח לחזור ולעמוד על רגליי, שלוש נפשות תלויות בי כפרי על ענף לא יציב. היצגתי בפניו את תמונת המחזור שסחבתי מהארון בחדר המורים. לאורך שלוש שורותיה חייכו תלמידים בחולצות לבנות ורק צווארונה של אחת היה פתוח במידה הנכונה. לא שכחתי אותה מחנכת־כיתה שהסתבכה עם תלמיד ואיבדה לתמיד את תעודת ההוראה (השוני בין המינים הימתיק בוודאי את חומרת פסקי־הדין).

שבתי הביתה מולעט ידיעות שקראתי באינסוף גליונות עיתונים: אברך מעשי מתווך בין חולים חרדים לרופאים חילוניים, עוגת חתונה בת שבע קומות תרם זוג ביום נישואיו לבית יתומים. לכבוד מסיבת־הכלולות נקנתה מערכת כלי־אוכל כשרים בת שלושת אלפים יחידות, נשכרו מאה וחמישים מלצרים, נערפו ארבעת אלפי ראשי־דג ושני רחובות ליד אולם־המישחה נסגרו לתנועה באותו ערב. (דימיתי את היתומים טורחים על גבי שולחנות נמוכים על כתיבת כרטיסי־ברכה לזוג הנדיב. לאחר שסיימו מלאכתם, פורש אבי־המוסד על צלחתם פרוסה דקה כמניפה). בן אנס את אימו ודקרה, התפריט היומי של המארינס בלבנון לעומת זה של חיילי הגדוד הצרפתי, מישאל ציבורי על אימון הציבור בתוכנית חיסכון. שבתי הביתה עם כאבי־טבן נורא שגרמה לו התקיימות כמשך חודש על פול עם ביצה, לבנה, סנייה עם צנובר, מרקי עדשים, במייה במיץ עגבניות וכבד חצי־מבושל. ישנתי עשרים שעות רצופות.

למחרת פגשתי אותו בבית־הספר. נראה שהתרגש למראי, מפני שפניו האדימו כשיצא לחצר עם הישמע הצילצול. החלפנו כמה מילים ליד הגדר. יד אכזרית קיצצה ללא־רחם את שערו היפה ובעורפו ואוזניו המגולים נראה כחוש מתמיד. עברתי על כך בשתיקה. הוא אמר כי מחר לא יוכל לבוא לחדר בגלל חזרה לקונצרט, אבל מחרתיים הוא פנוי. הרעפתי עליו מבטי אהבה מעיניים רכות והוא כיונה הרכין צווארו, אך תיכף השיט סביב את עיניו לבדוק אם איננו מושכים תשומת־לב מיותרת. ביקשתי ממנו לרגע לבוא לחדרי, שכן חודש שלם לא התראינו וברצוני לדבר ללא־הפרעה. שנים חלפו עד שהואיל להנהן בראשו וכפוסע על אש התקדמתי במיסדרון בעוד ריחו המוכר מדגדג באפי. למרות ראייתי המעורפלת היצלחתי לתקוע את המפתח בחורי־המנעול ופנימה נכנסנו. בדקתי אם אמנם מופשלים התריסים כלפני שעזבתי ונעלתי את הדלת. כשהידלקתי את מנורת־העמידה הודיתי בפניו כי געגועי לא נתנו לי מנוח. בהבעת הסתייגות מיצמץ בעיניו, שכן וידויי הביכו. עד כה לא הישמעתי באוזניו אף מילת אהבה, כי חששתי מפני תגובתו. אך גופי שנשטף בזיעה כשאך נגע בגופו, יכול היה להעיד על ריגשותי. תחזיק בי, לחשתי, רק קצת בבקשה, והוא

הזהיר הביט בדלת שהמולת תלמידים הסתננה בעדה. כרעתי על ארבע, חובק את ברכיו ומחכך את אפי ברוכסן מכנסיו ההולך ותופח. פתחתי אותו בשני והעברתי שפתי לאורך בד תחתוניו. מלאכי, אל תפרוש את כנפיך, אני במצוקה. לפתע הייתה נקישה אכזרית על הדלת ובפנים אדומות קראתי, רגע אחד, ולחשתי לעברו כי יעמיד פנים כמחטט בבגדי הנבחרת שבארגז בפינה. פתחתי את הדלת למורה להתעמלות לבנות אשר בירכה אותי לשובי ופרשה מול עיני חולצת התעמלות מצויירת בסמל ושם מעוצבים מחדש של בית־ספרנו. הנער פישפש בין הבגדים וללא אומר חמק מהחדר בהפקירו אותי לחסדי המורה הנמרצת. שנאתי ברגע הוא את בית־הספר, סמלו, מוריו, תלמידיו, חוץ מאחד שריח קקאו ומתיקות נודף מגב גלוייתו אשר מעליה הורדתי את הכול. ללקק את צידו הדביק, כדי לטעום את הרוק של הנער, למען ימתיק לי ימי מילואים ארוכים וריקים.

למחרת בדקתי בקונסרבטוריום אם לא שיקר לי בדבר הקונצרט. שאלתי עליו בחדר־הכניסה ומוזכירה בחולצת טריקו (כמו להכעיס התנוססו על גבה ראשי התיבות של שמו) ענתה כי הוא עכשיו מתאמן יחד עם נועם. נועם? נצבט ליבי כחשד בעודה מזדרזת לשאול אם להפריע לשניים בהכרזיה על בואי (להפריע לשניים? תחושת עלבון גאתה בתוכי). האם אני אביו של הנער? הנדתי בראשי לשלילה בתשובה על שתי שאלותיה ויצאתי החוצה מושפל ועלוב. ממתין על חומת לבנים מעבר לכביש ליציאת הבוגד והנחש שפיתחו. בעד הפתח זרמו ממול ילדות עם תווים תחת הזרוע, נשים עם כלי־נגינה והורים שהגיעו לרשום את בניהם. עקבתי אחריהם כצייד מאוכזב ששיטה בו טרפו. דימיתי לשמוע בעד קירות הבניין שמולי רעש קלידים נמחצים תחת גוף נערי שנשכב לאורכם. אותו נועם ניקלה הועדתי לאלף מיתות: לנגד עיני חלפו שיטות עינויי אינקוויזיציה, דרכי מיתתם של קדושים בידי צוררי ישראל, הדגים הטורפים בכריכת דוקטור נו, מוקדים שהוקמו לשריפת מכשפות, גיליוטינות תמירות, בורות עמוקים. הייתי ראש אינקוויזיציה, כריש שמעיו הומים מרעב, קוזק אוקראיני, גזיר־עץ יבש. ובעודי משתעשע במחשבות נקם, כבו האורות בבניין. ההחשיכו עיני או שבפנים חוגגים מעשים אפלים ושחורים מגונו של פסנתר? ובעוד אגרופי נקפצים והתווים בפניי מתפרקים מרוב מתיחות, נפלטו החוצה שלוש צלליות – המזכירה, נערי ודמות שלישית הגבוהה מהשניים בראש. ככה הרגיש בוודאי אברהם למראה מלאך אלוהים שירד לעצור את חרבו המונפת מעל בנו יצחק. עקבתי אחר השלושה בעודם עולים ברחוב, נושם לרווחה כשהבחר המקורזל פנה שמאלה, המזכירה המשיכה בקו ישר והנער צעד לביתו. בחרתי לפסוע בעיקבות המקורזל בוחן לבושו מאחור: זוג מיכנסי טרלין שחורות לתוכם שורכבה חולצת סטרץ' צהובה שנסתיימה בצווארון גולף ובעדה נשקפו קורי גופיה. לפני היבלעו בבניין ביתו הדליק את האור בקומת הקרקע, ולאור הנורה המאובקת היצלחתי לראות את פניו. הוא נראה בסביבות העשרים, עור פניו לבנבן ורדרד, עיניו מימיות ונתונות בעפעף עבה. לחיו וגביניו הבצקיים ניפצו את שרידי חדותי – אין הוא נראה מתחרה אפשרי.

כפי שהבטיח, הנער הופיע אחרי הצוהריים. גופי המעונה צר עליו כהמון רעב על שערי אסמים של תבואה, ושטפתי אותו בתשוקה כנילוס עולה על גדותיו. הוא השכיל להגיב כמו סכר, ולא כסריסי הפרעונים שנמלטו מהאדמות המוצפות ושבו אליהן לאחר שיכשו מימיהן. כעבור כמה שעות פרש מעלי מפני שחיצו תשוקתי צרכו את בשרו. בחוץ קידם את פנינו ערב שקט. הוא חמק בעד השער האחורי ועשר דקות לאחר מכן יצאתי בעד הכניסה הקידמית שמול פניה על הברזילים ישבו תלמידים. כפי שנדברנו חיכה ליד חנות מכשירי הכתיבה. קנינו שני לוקסים בקיוסק ושאלתי אותו מי ילווה בקונצרט. הוא סיפר לי על נועם, צ'לן מוכשר במיוחד וכבוד הוא לו כי בחר בו ללוותו על הפסנתר. הוא שרק בחלל באומרו כי מאוריצי'ו פוליני יודע איך להוציא את זה מהכלל. נרגעתי לכמה ימים.

ברור היה לי כי הנגינה שובה את נפשו וגופו. הפגישות עם נועם הפיחו רוח־חיים בקירבו. הם שוחחו במשך שעות, צחקו לבדיחות פרטיות וניתחו יצירות, עיניהם הבריכו לשמע אותם קטעי נגינה. למדתי על כך מדבריו ועירנותו החדשה. לפעמים חשתי כי הפכתי מיטרד לגביו, ואך מתוך התחשבות, שעל שורשיה לא עמדתי, אינו מנערני מעליו. הפכתי קנאי וכואב ככל מי שאין חפצים בו יותר. סבלתי בהיחבא. מדי שבת נסגרו בקונסרבטוריום, שכן לנועם מפתח פרטי למקום. פעם חלפתי עם נתי על פני הבניין שמתוכו עלו פרקי נגינה (יכולתי לזמזם מהראש קטעים שלמים מתוך המפתח המכוון היטב). נועם גהר שם מעל התווים, מהמהם לעצמו, מנענע בראש טא... טא... טאטאם. קרה שהביא את נועם אל הפסנתר באולם ומאז הסתובבתי בפנים באי־מנוחה ככוהן שחולל מיקדשו. אף פעם לא ראיתי אותו כה נלהב וכשהוא ניעור לחיים הוא שובה לב מתמיד. כל־כך שקע בשיחה בבית־הקפה עד שלא הבחין בי ליד הדוכן משלם תמורת הסיגריות. אחר נעלם לשבוע להשתתף באיזו תחרות בירושלים שקטעים ממנה השמיעו בראדיו. הוא ניגן פרטיטה במי מינור, כה אמר הקריין ומייד רשמתי דבריו כדי שאוכל לדקלם באוזניו, ניגנת יופי את הפרטיטה במי מינור לבאך. לא שמעתי את היצירה עד הסוף מפני שהתינוקת התחילה לבכות ואשתי כיבתה את הראדיו.

י.

לבסוף הוא הגיע. לאחר המתנה בת שנים לאורכן היטלטלתי בין רגשות ותקוות משתנים. מדי ערב פלטתי אנחת רווחה על כי מועד שיבתו נידחה בעוד יום וכל בוקר פיללתי כי לעת ערב אשוב ואראה את פניו. המתח אשר ליווה את ימי במשך שנים, מכוסס בפינות אפלות עד כי הפך להרגל, התפוגג והותיר אחריו חלל מדכדך. ביום שוויקטור צילצל והכתיב לאשתי מיספר לחייג, חוויתי לרגע את שלוותו של אצן ביום־המירוץ. אך מכיוון שהשאיר בידי את החירות לנקוב במועד הריצה, הופרה שלוותי ושוב לא ידעתי מנוחה. טוב כי לא הבהיל אותי במיברק הדורש כי אבוא לאוספו משדה־התעופה. דגו בוודאי כתב לו על פגישתנו וכי עידכנני בדבר בואו הקרוב. מדוע, אם כן, לא כתב לי כי אבוא להקביל את חרטום מטוסו? לפני כעשרים־וחמש שנה הרעיף סביבי ביד רחבה

מחוות נדיבות ויכול היה לבקש כי אטריח עצמי לקבל את פניו. הייתי מגיע, ולו רק מתוך השתתפות עם מצוקתו של קשיש, שאך זה־עתה נחלץ ממבט חודר של בודק־דרכונים ונקלע בין אצבעות חטטניות של מוכסים וסבלים אלימים.

בגניחה נמרצת אני מרים את האפרכסת, מחייג סיפרה ראשונה ועוד אחת, נתקף עווית של אימה ומשיבה אל כנה. אני מכשיר עצמי לקראת השיחה במלמלי לתוך פיית המכשיר ללא גילגול החוגה, מקפיד לייצב את קולי בברכי את ארזנו של בך־שיחה דמיני ב"וויקטור שלום", "ברוכים־הבאים", "לאחר שנים ארוכות אנחנו שוב מתראים". מתי אתה בא לביקור, אהה, כבר שמעת על שתי בנותי. כאן נחתם הגולל על שטף דברי. כיצד ארשה לאישוניו לשוטט בשלושת חדרי דירתנו, הרי לא אושיבו במירפסת שחיתולי התינוקות פרושים לאורכה לייבוש, מבטו לא יחלוף על גייר הקיר המכוער בחדר־השינה וילכוד כתפיית כתונת־לילה המבצבצת מתחת כרית המיטה. אמרתי בליבי כי אחכה עד שידרוש אחריי. שבוע חלף ולא השמיע קולו. חשבתי כי הוא טרוד בסידורים ראשונים. אך משכעבור עשרה ימים לא נסדקה חומת־השתיקה, טולטלתי בין אכזבה ותקווה כנערה מייחלת לבוא אהובה.

היתה זו אשתי שענתה על צילצול המכשיר וקראה לי לקבל את השיחה. לא אזרתי בי עוז כשאמרה שאחד ויקטור נמצא בעברו השני של הקו ולחשתי לעברה כי תמצא תירוץ הגיוני כמו אני במיקלחת או עסוק בחיתול הילדה. עליה למסור כי אחזור ואתקשר. היקשבתי לקולה המנעים בניגון, הוא באמצע שיעור־תנועה לחבר שנפגע בתאונה, איני רוצה להפריע לו, אמרת ויקטור או מה? גל רוך העבירה בי אם בנותי, כזה שהעיר בי הנער מאז ככה בנעורי. המיספר שהמתין כי אחייגו לא נתן לי מנוח. משלטי הבתים זינקו מול עיניי צירופי סיפרותי, חיכו לעברי מלוחיות־זיהוי של כל־ירכב. תירגמתי אותן לאותיות שניסיתי לקרוא מתוכן כוונה מיוחדת. חייגתי את סיפרות המיספר בסדר הפוך וענו לי מסניף של תנועה חרדית. הכי פחדתי מביקור פתאומי. שימתין לי על הכורסא בסלון יחד עם ג'ימי שבחוש הבובה יגלה כי בארון משרדי ישנו ילד־עץ נוסף. וכשיסב את תשומת־לב בעליו לעובדה זו, תתעדכן אצלו תמונת־המצב. חשבתי להציל מפי דגו פרטים שיכינו אותי לקראת השיחה. אך תיכף חזרתי בי מתוכנית זו: אם ויקטור היה שומע על כך, היה מסיק שאני משתמט מפניו. החלטתי כי אתקשר ביום שלישי הקרוב, שהרי נאמר ביום זה פעמיים כי טוב.

בשבת, שלושה ימים לפני יום שלישי (הסיפרה שלוש היא גם הראשונה במיספר שוויקטור השאיר), העמיד אותי כוח אפל במיבחו. ירדתי לים עם אשתי ובנותי. שכרתי חסקה ובפיסוק שוקיים לאיזון שיזור־משקלי החלקתי אותה על פני המים, טובל בתוכם לסירוגין את קצות המשוט. עד מהירה נצטיירו הדמויות על החוף ככתמים כהים והדגל בראש סוכת המציל כחוט עשן. התכוונתי להמשך בחתירה כשמימיני במרחק ניגלה לעיניי גוף במים. אימצתי עיניי לקלוט את דמות השחיין האמיץ. מעטים מעיזים להרחיק מרצועת החוף. מייד עמדתי על כך כי אין תנועותיו של שחיין, אלא של אחד שטובע. אולי אזל כוחו והוא מסמן שאחוש לעזרו. השטתי לעברו את כלי המושיע וצללתי בין הגלים.

אילמלא חלפתי על פניו היה בוודאי טובע. כשהנחתי אותו על הקרש כמעט ופרחה נשמתי. נועם שכב לרגליי מחוסר הכרה. נזכרתי בדיוג שהאמין כי משה ברשתו בתולתיים וכשבחן את שללו מקרוב, גילה כי אינו אלא מגף מגושם. כיצד הגיע לכאן? קשה להאמין כי מיטיב הוא לשחות. מנגינה מופלאה משכה אותו אחריה עד שאזלו כוחותיו. אולי מתח שריר או לקה במכת שמש. בידי הבחירה אם להשיבו לחשכת המצולות, ואם לאו. איש לא ידע כי משיתי אותו מתוכם כדי להחזירו אליהם ככלי מיותר. אילמלא חלפתי כאן, היה אובד ממילא, ולמה אפריע את סיכוב גלגל הגורל? דימיתי חוליות צוללנים הסוקרות את קרקע־הים בחיפוש אחריו. הוא נתון לרשותי. גורלו ייחרץ בידי. גהרתי מעליו והיקשבתי לדופק ההולם בהיסוס בלא שאכריע אם אשיב נישמתו לתחייה. אינני סבור כי מותו יחתום את הגולל על הנגינה. נערי עלול להתמכר לה יותר כדי לשכך צערו. לרגע צפה דמותו לנגד עיניי משולהב בלהט ויכוח עם נועם. כמעט וטיאטאתי אותו בכנף המשוט כאילו היה נוצה מיותרת. אולם לא נמצאו בי כוחות. הוא שכב על גבו חיור ועלוב וחשתי עליון וחזק מכדי שאחפוץ במותו. ייתכן כי ניסה לשים קץ לחייו, ואם אמת הדבר היכשלתי את תוכניתו. אין לפסול השערה זו בביטול מפני שקשה להעלות על הדעת כי הוא רגיל במישחים ארוכים. התכופפתי מעליו והינשמתי אותו בעזרת פי. כדוב המקיץ מתנומת חורף פקח עפעפיו, הלום ומסוננור מהתכלת מלמעלה, ממצמץ בריסו בתגובה על האור הבהיר. הלוואי וראני הנער עכשיו: סופרמן בלב המרחב. עד שהיגענו לחוף עמד על זהותי כמורה בתיכון של הנער. היסיתי אותו לבל יאמץ קולו. ביבשה השתלטו עליו אחיות מעזרה ראשונה. המציל דחה את דמי התשלום תמורת שכירת החסקה והחזיר לי את הפיקדון בליוויית טפיחה על השכם והבטחה כי מכאן ואילך כשאני על החוף, החתירה חופשית בשבילי. לאחר שהאחיות אישרו כי נועם יכול לחזור לביתו, היצעתי להסיעו לשם. שאלתי לכתובתו אף כי ידעתי היכן התגורר. תמכתי בו בטפסו במדרגות, מפני שעדיין היה חלוש ומסוחרר. בני־משפחתי חיכו למטה במכונית. זוג הונגרי (למדתי על מוצאם מתוך מיבטאם) פתח לנו את הדלת. מהכניסה אפשר היה להבחין בצ'לו השעון על קיר חדרי־האורחים שנוא מתמיד. חבל שלא הישארתי את בעליו במצולות.

כל תלמידי התיכון סחו במעשה גבורתי. ביום שלמהרת לא ידעתי אם ילדים שצבאו על החוף באותה השעה, או הנער שלמד על כך מפי נועם, הוליכו את השמועה. קשה להאמין כי הנער פיטפט, וכמיוחד מאחר שהדברים נוגעים בו. כשעצרתי אותו בחצר אמר כי כבר שמע את הכול. הבעת פניו העידה כי הוא גא בי (הפעם נוכח לדעת כי גם לאנשי המעש ייעוד). אחרי־הצוהריים הלכנו לבקר את נועם בביתו. צעדנו זה לצד זה בגלוי ברחוב, זוג לכל דבר. חשתי קרוב אליו מתמיד. מכיוון שהפציר בי, תיארתי בהרחבה את שלבי מיבצע־ההצלה. סוף־סוף פרצתי לתחום מעגלם. לרגע ראיתי את שלושתנו בעיני רוחי: הם על כליהם ואני מדובב בובות לקול נגינתם. בהיותי המבוגר אהיה אחראי על הצד הכספי. אף ויקטור וג'ימי יצטרפו אלינו בעתיד וביחד אנו כובשים לבבות מיליוני צופים ברחבי העולם. פרצופינו מחייכים ליד כותרות

המכריזות: "שילוב יוצא־דופן בין תיאטרון ונגינה", "פיתומים, כילים וקולות". מייד חזר אלי פיקחוני. אפילו חזיון אחרית־הימים איננו אופטימי כל־כך. ביום שלישי התקשרתי לוויקטור. גופי רעד ושורשי שערותי דבקו זה לזה בזיעה. ספרתי שבעה צילצולים עד שטרקתי בתחושת הקלה את השפופרת. הוא איננו בבית. נסעתי לבית־הספר כדי לפרוק מהארגזים את מישלוח נעלי־הריצה שהוזמנו בתחילת השנה. אולם־ההתעמלות היה עוזב. ניתלתי בעזרת זרועותי על הטבעות והתהפכתי ביניהן. אחר נכנסתי בעזרת מפתחי לחדר־המורים הנעול וחיגתי את המיספר של ויקטור. השתייה בין כתלי מוסד ממלכתי נסכה בי תחושה של סמכות. אינני הילד ששכן מבוגר לכד אותו ברשתו, אלא שכיר במישרד החינוך. כמו להכעיס עשיתי טעות במיספר שהעמידני עליה קול מרוגז. חזרתי לחייג בהתיישבי על השולחן הארוך המוקף בכיסאות המורים. הזדהיתי לתוך השפופרת ותיכף ענה לי קולו. זה אתה? הגיב בנימה חברותית כאילו רק אמש דיברנו ואנו ממשכים שיחה שנקטעה לפני עשרים־וחמש שעות ולא לפני עשרים־וחמש שנים. טוב שהתחיל לספר על מעשיו ופטר אותי מדיבור. בעיקר התעכב על יגיעותיו בחיפוש אחר מקום־מגורים. הוא לא הזכיר את העבר, מדוע נעלם, ואף לא התעניין במעשיי. להרף שניה סטה מדבריו כדי להודיע שגימי נמצא לצידו, אף כי זקן ותשש. הוא המשיך ללוותו גם לאחר שהורחב הצוות. הוא ובובותיו מתגוררים באופן ארעי בדירה שכורה בבתיים השייכת לעולים מברזיל שנסעו לביקור בארצם. נדברנו כי אבקר אצלו בעוד שבועיים. בתחושת הקלה טרקתי את השפופרת. הכול נראה מרגיע ולא־מוסבך. קרוב לוודאי שננהל שיחת מכרים ותיקים. אני אספר לו כיצד זמן קצר לאחר היעלמו העתקנו את מקום מגורינו, על נישואיו של אבי, על בנותי ומקום עבודתי. לא אספר לו על רואי או כיצד בשלב מסוים בחיי כמעט נעשיתי פיתום מקצועי. אגזור שתיקה על אותם מופעים בשנות נעורי ועל הלהקה הצבאית. מיותר להוסיף כי אסתיר ממנו את סוד קיומו של נערי. שבתי אל האולם בצעד קל מתמיד. התהלכתי בין סולמות־הקיר ולרגע צנחתי על מושב הפסנתר שגלימה ירוקה מכסה את גופו. אחר־כך השתרעתי פרקדן על המיזרון, תוקע עיניי בתיקרה. כנראה נרדמתי. השמש שנכנס לאולם העירני בצלצלו בצרור מפתחותיו ליד אוזני. שטפתי פני במלתחות. כשהיבטתי במראה שממולי, נזכרתי כי סכתא מאשה הופיעה בשנתי הקצרה. על פניה נחה ההבעה כביום שחיפשה בחדרי אחר הקול המיסתורי.

יא.

כשפתח את הדלת נשטפתי בחום כי כל חלקי הפסיפס היו מונחים במקום. ריחו המוכר שמילא את הכניסה של בית־ילדותי שב וגאה בנחירי, ריה בגדים שלא אווררו מעורבב בזה של טאלק משובח. ויקטור לחץ את כפי וטילטלה שעה ארוכה. לעולם לא היה מזהני, אמר והולך מבט מרוצה לאורך גופי. עכשיו אני גבוה ממנו בראש. איך אחזור ואשא מבטי אליו כששנינו כלואים ביחס חללי חדש. עשרים וחמש השנים שחלפו לא הירפו את זווית חיוכו ואם אתעלם ממה שהחריב הזמן, אצליח לדלות מתוכו קורי־היכר אהובים וארכיב לי דיוקן שאביט

לאורך גבן כתעלות ניקוז. התאוותי כי ייגע בי בכפו. וכאילו קרא את מישאלתי אחז בזרועי ומשכני לעבר בובה שעמדה על אחד המדפים. מייד עמדתי על זהותה. קאראגוז. קאראגוז הגיבן, כפילו המזרח תיכוני של פאנש האירופי. דמות־הצללים הגזורה מעור דק של גמל או של חמור ושאינה דומה לצלם אנוש. (האיסלם אוסר ייצוג דמור־משות של דמויות וחפצים באומנות). קאראגוז האיכר הפשוט והפיקח. הליצן העממי. זה המפיק תועלת מהפורענויות הניתכות על ראשו ויוצא ממאבקו עימהן כשירו על העליונה. הטורבן הכרוך ברישול סביב ראשו, שב ונשמט וידו האחת ארוכה מהשניה. ויקטור סיפר כי בטורקיה צפה במופע־בובות שגיבורו היה קאראגוז. באחת המערכות שכב מחוסר־הכרה לרוחב הכביש כשאברו מזדקר מול פני השמיים. ליסטים הגיחו מעבר לפינה, קפצו מעל סוסייהם, קשרו ריתמותיהם לאברו ונבלעו בפתח אחד הכתים.

ליד קאראגוז עמד האביסד בעל הזקן המחודד. ויקטור נטל בידו את בובת־הצללים השטוחה שראתה היים כבבואה שעל המסך השקוף. כשזו כבתה, לא נותר ממנה אלא עור דקיק ומיובש. אגדה היתה מהלכת שקאראגוז והאביסאד היו צמד בנאים שהשתתפו בהקמתו של מיסגד בורסה במאה הארבע־עשרה ושיחותיהם המשעשעות הבטילו את שאר הבנאים מעבודתם. כשהגיעה השמועה לאוזני השולטן, ציווה להוציאם להורג. אך הוצאה הפקודה אל הפועל, התחרט השולטן על המעשה ושוב לא מצא מנוחה. כדי לנחמו בנה בשבילו אמך הברבות שייך קואסטרי זוג בובות־צללית שקראם קאראגוז ואביסאד ושיחתם, קולם ותנועותיהם הזכירו את אלו של הבנאים האומללים שעתה התנועעו כרוחות־רפאים בצלליות שעל המסך ושימחו את לב השולטן. סממך־ההיכר של האביסאד היתה לשונו הנמלצת, ששובצה במטבעות־לשון שחוקות שנהג לסרסן. האביסאד, שוויקטור נטלו בידו, פנה אליי, אביך ייבדל לחיים מתוקים האם הוא עדיין מוטל בין החיים? מופתע משאלתו השכתי כי אבי נפטר לפני ארבע שנים. האביסאד טילטל את גופו השטוח ומילמל, מות צדיקים מת אביך אשרי ההולכים בעיקבותיו. נעלבתי מפני שוויקטור גילה כלפני זילזול בהפגיננו את כישרונו באמצעות שימוש לא־מתאים בכובה, שכן נועדה להציג עצמה באמצעות צל שהטילה על מסך ולא באמצעות עור מחוספס ושטוח. כשהורה באצבעו לעבר בובת־צללים שלישית שאיכלסה את המדף וזקף לעומתי גבות שואלות, קראתי בהתלהבות כנער שזיהה איזור גיאוגרפי במפה אילמת, טיריאקי, טיריאקי. איראפשר היה לטעות בניחוש: המיקטרת בידו האחת, המניפה בשניה והחטוטרת בגבו הסגירו את זהותו. טיריאקי המכור לסמים היה פותח בספור מעשייה ולאחר השמיעו משפטים אחדים שקע בתרדימה מלווה נחירות קולניות. כעבור זמן קצר הקיץ משנתו והחל שוטח במרץ טיעון מבלבל שלא היה מצליח לסיימו, שכן שב ונרדם.

השעות אצו מהר. ליד כל בובה התעכבנו, וויקטור תיאר את תולדות רכישתה, הדמות שעיצבה באיזור מוצאה וגילגוליה השונים כשהוא מלווה דבריו בהדגימו את דרך דיבורה ותנועתה. בחדר היו בובות מעמים שונים, בובות מופעלות בעזרת חכות וחוטים, בובות מכפפה וקארטון, גזרי צלליות

בו ללא התנכרות. סיגנון לבושו לא השתנה: מיכנס לבן ותפוח תחת קו המותן ההולך וצר לקראת הקרסול. מגפיעור רכות בלבן מעורבב בוורוד וחולצת-פולו צהובה בהירה. בסנטרו הכפול וצווארו המקומט דמה ללימון סחוט. חלפתי על פני שידת עץ-תפוח עליה ניצבה מריונטה קספוטלי כפולת-פרצוף. ברובה זו נעה על-פי משכית זוג-חוטים שביד המפעיל. חוט אחד הניע את ראשה וגבה והשני היה קשור לידיה. היא התנשאה לגובה מטר ושתי צדודיותיה ניכטו לכיוונים הפוכים: צדודית אחת היתה של פני אשה הודית מבוהלת והשנייה של גבר מחוייך ומזוקן שלראשו טורבן. עיני האשה והגבר הביטו אל החזית כמו אצל דמויות המיצרים המצוירות בפרופיל על קירות קברי-הפרעונים. ויקטור אמר כי הבובה מגולפת מעץ מנגו ותחת חצאיתה הארוכה לא מסתרות רגליים. מקורה בצפון ראג'אסטאן, שם מתהלכת אגדה כי אמך הבובות הראג'אסטני נברא מפיו של ברהמה.

בסאלון נפלטה מפי קריאת הפתעה. החדר היה מאוכלס בובות כאילו היה אולם תצוגה במוזיאון. היו בתוכו בובות בכל הגדלים, מגזעים שונים ולבושות בשלל תלבושות. ג'ימי לא נראה ביניהן. כשוויקטור גילה כי אני מביט מסביב הבטיח כי יציג בפניי את אוספרו. לפני כמה חודשים שלח את בובותיו דרך היס. חלק מהן רכש במסע למזרח הרחוק. עם אחרות חזר מארצות הבאלקאן. הוא תחב מול אפי ראש-עץ מגולף שקנה בכפר טורקי נידח ואמר כי ראש זהה לזה, שרכש תמורת פרוטות באותה החנות, הביא לכליאתו בבית-כלא טורקי למשך שבועיים. בשדה-התעופה גילה פקיד מכס במיזודתו את ראשי העץ, ומומחה עתיקות שהוזעק למקום קבע כי אחד מהם גולף במאה השש-עשרה. ויקטור נעצר כחשוד בהברחת נכס לאומי מחוץ לגבולות טורקיה ורק התערבות השגריר הגרמני שאיים בגירושם של טורקים מקורבים לרשות, המועסקים בגרמניה ללא רשיון עבודה, גרמה לשיחרורו.

הוא דיבר ללא הפסקה, מונע ממני כל אפשרות לפצות פה. הוא יצא מהחדר וחזר עם כלי מזכוכית שבתוכו ורדים לבנים, שם לפניי אגוזי פקאן ומפצח, שוב נעלם וחזר עם שני מרטיני עם קרח. ברקע זימרה מקהלה וויקטור אמר כי חבריה הם נזירים גריגוריאניים. שוב נסחף בשטף דיבור מפזר אנקדוטות מהווי עולם הבידור. האם במיקרה שמעתי על האחים מקאלרוי? השניים בנו את קינג קונג שגובהו הוא כשליש מקומת גורילה מצוי, הוא מופעל בעזרת עשרים-ותשעה חוטים ומסוגל לגלגל בשפתיו ולהכות בחזהו. האחים מקאלרוי השקיעו בבנייתו מאות שעות. הוא מוצב לתצוגה במוזיאון וונט האבן שבקנטאקי שהוקם כדי לשמר את אמנות הפיתום. מדוע הזכיר את קינג קונג? מפני ששאר-בשר של ג'ורג מקאלרוי הזמינו להופיע לצידו כמועדון-חברים סגור. הוא נענה לפנייה ושנתיים הופיעו ביחד עד שלפני חודשים מעטים הוצת המועדון בידי כנופיה שיישבה סיכסוך ישן בינה לבין בעל-המקום. בעצב הספיד את אובדנו של סוס-עץ לבן שנשאר בחדר-ההלבשה ואוכל בלהבות.

ויקטור הינחה את פגישתנו כמי שמורגל לשעשע קהל, וכצופה סביל הנחתי לו לשלוט בתגובותי. בשעה שדיבר, התבוננתי בכפות ידיו הזעירות והעצבניות שציידן הפנימי רך וציפורניהן גזורות בקפידה. ורידים סגולים ותפוחים השתרגו

ובובת הקארטון השטוחה שכילד גזרתיה מחוברת עבודה (זרועותיה ורגליה חוברו בפרקים בעזרת נעצים והונפו לצדדים בתגובה למשיכת חוט). הסתובבתי בפנים כאזרח העולם בין נתיני סארי לאנקה, יפאן, קוריאנה, צפון אפריקה, וויקטור שלט בכלום, אדון העולם! הייתי בובה בין בובות המחכה שיפעילוה. ובעוד הרהור מקפאידם זה חולף בראשי יצא ויקטור לרגע ושב כשכובה נתונה בחיקו. מטושטש מצפיה בדגמים העפתי בה מבט מפוזר ועייף, מחכה להסבר. כשוויקטור ראה כי איני מגלה עיניין מיוחד בכובה, הושיטה מול אפי באומר, תסתכל, זהו ג'ימי.

בבת אחת התרגזתי. כל מה שעצרתי בפנים מאז נכנסתי ללחץ פרץ בכתמים אדומים לפניי. עדיין אינני מוכן. עליו להקציב לי עוד זמן. לשווא הישליתי עצמי כי ויקטור הוא אספן מטורף ואקסצנטרי, שאך מעוניין להתפאר באוספו וכי ניפרד לשלום, מבטיחים בנימוס זה לזה שעוד נתראה. ג'ימי הקריח. נידלדל שערו המלא ועורו הצהיב כקלף מיושן. נעלם המבט החצוף שתקע בפני העולם. כזקן לבש לגופו מיכנסרצמר גדולים מכפי מידתו שנשר כפתורן העליון, ועל אפודתו הרכוסה נחו שולי צעיפו העבה. שני החריצים שלאורך סנטרו נתרחבו ושיוו לפניו ארשת קפואה כזו של קשישים מנמנמים על ספסל בגינה ציבורית. בקול חלוש ורועד, מתקשה להגות את המילים בברור (לא העזתי לברר אם עדיין שיניו בפיו) אמר כי ידע שנשוב וניפגש באחד הימים וחשב עליי כל השנים, ואם אני מתפרנס מבובות. דבריו הגיעו אליי מבעד ערפל. לא ציפיתי לזאת. שום דבר מסביב לא הסגיר כי ג'ימי יתקיף במפתיע. משכו אותי באפי בעודי מאמין כי רגלי מהלכות על קרקע מוצקת. איני יכול להזיז לשוני הרובצת כבדה ומשותקת על קרקעית פי. זו שעתם של קאראגוז, האביסאד וג'ודי להשמיע קולם, כשאני שותק בגבם. מחשבה זו הדליקה בי רעיון פתאומי. רואי שלי! הרי טיפחתי אותו לשם כך. חוש פנימי אמר לי לא להיפרד מעליו, ולפני בואי הישכבתי אותו בתאי המיטען במכונית. היבטחתי לוויקטור כי תיכף אשוב וירדתי אל הרחוב. עליתי למעלה כשרואי בידי. כעיוור המביט דרך מקלו, כאילם המפטפט בידיו, הלכתי עכשיו אחריו. כפי שניחשתי, כל הבובות וגם ג'ימי וויקטור תקעו בי מבט משתאה, וכשרואי הציג את עצמו בפניהם ג'ימי לחץ את ידו והשמיע משפט מבולבל שעל כוסי סרבלו המשובצים אפשר להריץ סוסונים של שחמט. וככה ישבו ודיברו שעה ארוכה מתעלמים מקהל הבובות. אני וויקטור הקשבנו להם כשניסו לגעת אחד בשני. בזהירות משפטיהם בדקו זה את זה, קרבו ונסוגו, נכנעו ותקפו, פיזרו ביטויי חנופה, מפעם לפעם עקצו, התאמצו להרשים, התרגשו והפגינו איפוק. ראיתי איך התקפל בגב ג'ימי היושב על ברכו כשרואי שאל מה קרה בינו ואחיו של יעקוב ונטורה ואם נכונות היו השמועות, מה שמסביר את היעלמו בלא לקחת שלום. נפלה שתיקה מכבידה וניחשתי במה תחתם וזה בא כשג'ימי השיב שרק פעם אחת קרה בינו והאח של יעקוב ונטורה מה שצריך היה לקרות ביני ובינו, אלא שהייתי צעיר מדי בשביל זה. רואי שם עצמו חרש וג'ימי הרכין ראש כבד מחוכמת השנים. הישארנו אותם מאחור להמשיך בשיחה ועברנו אל המיטבה. אני דיפדפתי בירחון איטלקי וויקטור בישל מתרוצץ בין שעון למתכון, מגרד וקוצץ, מערבב ומתבל. הייתי הילד של אז

והתבשיל ערב לחיכי כתמיד, אלא הפעם הוזמנתי לטעום מהיין. שכחתי כי יש מקום אחר שם מונחים הפציי. וכמו בימים שזירזני לשוב לביתי פן תכעס סבתי, הזכיר לי עכשיו כי לפניי עוד שעתיים של נהיגה. בדלת שמעתי עצמי מתורודה בפניו כי לאחר היעלמו התאבדה סבתא מאשה בגלל הקול ששמעה ומפני שהאמינה כי מה שריכלו עליו ועל האח של יעקוב ונטורה קרה גם ביני ובינו. נפלה עוד שתיקה עד ששאל מתי אשוב לבקר. ריח הטאלק המשובח המעורבב בזה של בגדים בארון חזר ודיגדג בנחירי. אולם הפעם הניח הכול בידי. הירגשתי שמשהו עומד פה לקרות שמסוכן לי מאוד. טוב שהיבחנתי פתאום דרך הפתח ברואי שנשאר מאחור. איך יכולתי לשכוח אותו. ביקשתי סליחה והתקדמתי אליו אוסף אותו אל חיקי. חמקנו החוצה, נוטלים שלום בזריזות. צרור העשן שפלטה מכונתי מאחור העיד עד כמה מיהרנו לברוח.

יב.

כוח אפל מדיר שינה מעיניי. אך כיבתה אשתי את האור, השניים פורצים ללא הזמנה ושוב לא מרפים. נניח בחרתי לצעוד לצד האחד במורד הרחוב ודמות השני שנשאר מאחור קטנה והולכת. מייד אחודבהלה אני סב לאחור, נושם לרווחה כי עודנו עומד שם. וכשאני פוסע לצד השני בכיוון ההפוך, וככל שגדל המרחק כן הולכים ונמוגים פני הראשון, אני שב במהירות על עיקבותי שמא חדל להמתין לי. כל דרך אשר אבחר להלך לאורכה לא תפטרני מן התחושה כי השנייה התאימה יותר. עליי לגייס את ראשי כנגד ליבי שאותותיו חומקים מפניי, הנער צעיר ועליי להמתין לו יותר משנתיים עד ליום המיוחל כשהחוק יתלוש מגבו את תרוית הקטין. ומי ערב בעדי כי ימשיך וימצא בי עיניי? אהוב בעל קול זמיר עוד עלול למזוג לאוזנו שיקוי אהבה ולהשחית ללא תקנה כל מה שהישקעתי עד כה. ייתכן שיימנע מלחיות לצדיי בגלוי מפחד חיצוי הביקורת. אפילו ייארת להישאר לצדיי אסור לי לרגע לשכוח שכל יום החולף, אף כי אינו מגדיל את הפרש הגילים בינינו, מרחיק את גופי מעונת ליבלו. ואם לא נשמור בהסתר יחסינו, קרוב לוודאי שאאבד את מישרתי בתיכון ובארץ הזו אִי אפשר להתקיים מבובות. כמובן, ישנו העולם הגדול, אך אינני בטוח כי יילך אחריי, ובמיוחד אם מובטח לו כאן איזה עתיד מוסיקלי. דווקא שינוי של מקום עלול לקסום לליבו, אך איני יכול לתכנן צעדי בהסתמכי על סברות לא־בדוקות. בוויקטור אינני תלוי וישנו העיניין המשותף, אך לכל היותר מצפים לשנינו עשר שנים מוצלחות (נעשיתי שקול כאותה נערה המונה על אצבעות ימינה ושמאלה זה כנגד זה יתרונות וחסרונות של הצעת נישואים). עליי להודות כי מאז ביקורי בביתו אינני חדל לצעיר את פניו במיכחול דמיוני וללפות בכפי את האפרכסת היכולה להוליך את קולו לאוזני. אני בטוח כי הוא מחכה לי. איני יודע כיצד ידברו גופותינו. האם אתרגש ואוצף שיכרון כזה הננסך בגופי עם כל נגיעה של הנער? מיום שוויקטור חזר צל נוגס בעיגול המאיר שאני עומד בתוכו. כשהישקפתי מאחורי המעקה למטה, ובגבי חדר־הכיתות, נראה כתלמיד רזה בתלבושת כחולה שאינו מקובל על חבריו. ובנוסף לכול, איני יכול לקרוא מחשבותיו. לעיתים הוא נראה בעיניי משולל אישיות שרק מגיב על גירויים.

אין הוא נכסף לדבר ולעולם אינו מתאכזב. המחשבה כי דבר אינו יכול להפר שלותו מוציאה אותי מכלי. אני משתוקק להכאיב לו, לזעזעו, לטלטלו עד שיצרה. הנגינה מצליחה להאיץ מעט את זרימת דמו, אך איני סבור כי בכוחה לאיים על שיווי משקלו. ליבו הולם בקצב איטי, חרישי. אם אצא מחייו, בוודאי יתחבר לאחר. ואפילו אם יוותר בגפו, לא תטרידו הבודדות. תמיד יסתפק במה שהחיים יטעינו על מגשו. תנומתו הניצחית, אתקע בחצוצרה עד אפיסת־כוחות ולא יתחרש. אבל בחורשה לאחר יומיים גמרתי בתוכו בין השיחים פעמיים, ובלילה צפה כנגד עיני אחיזת־כפו בכפי, מינהגו לכוסס ציפורניו, כתבידו המעוגל עם הלי שלולאתה טפוחה ככטנה של התינוקת. הוא מגלגל בלשונו את שרשרת־הזהב שלצווארו ונושכה בשיניו (מתנתי לרגל מלאת לו ט"ו שנים. הוא שיקר לאביו כשאמר שמצאה ברחוב. טוב שלא תליתי עליה לוחית חרוטה בראשי־התיבות של שמו). לעומת זאת, ויקטור יכול להקים בשבילי ארמון לא־נראה על אדמת אי פרטי, לעקור מתוכו מראות מדכאים, לטהר משמיו ערפילי שיעמום, להפריח במורדותיו נופים שקל לי לחלוף על פניהם. בהתקינו תפאורה גזורה על פי מידותי, הוא יוצר סביבי אווירת נינוחות, אך בו בעת מקיף אותי בחומות בית־כלא. בשום מקום, ובמחיצת אף נפש חיה, איני חש בטוח כבשעה שאני לצידו. אין זה הזמן לתהות על שורשי הדבר, אלא לחקוק קביעה זו על לוח ליבי כדי שאדע כיצד אכלכל מהלכי בעתיד. כבר כילד הירגשתי כיצד הוא פורק מכתפי את משא אחריות מגעי עם העולם. איני יכול להצביע בפועל על פעולה מסוימת שלו הגורמת לכך, אך לא העובדות תחרוצנה את צעדי הבאים. אפקיר עצמי ביד הגורל. אולי יסב לעברי פנים מאירות ויפלטני אל החוף הנכון. מצד שני כל הימנעות מפעולה היא בגדר עשייה שתוצאות מסוימות תשתלשלנה ממנה. אם לא אתקשר בקרוב לוויקטור לקבוע פגישה, הרי בחרתי בנער. אני מדמה עצמי מול ויקטור במסעדה מוצפת אור רך של נרות. שנינו שבים אל דירתו והוא מכבה את האור ומושך חוט כגבי. אני בידי כחומר ביד היוצר והוא מכלה בי את תשוקתו באנחת התפרקות. תחושת הנאה לא גודשת חושי, אבל רגש סיפוק ממלאני שימחה מפני שהפקתי רצונו. לרגע עולה בי תמיהה כיצד חש הנער כשאני משכיבו בתנוחה הרצויה לי והוא בכניעה אילמת מפקיר את גופו לרשותי. אכן משתנה התפקיד שאנו נוטלים על עצמנו לצד בניזוג שונים. אם הגורל יזמנני לחדר אחד עם שניהם, אבוא במבוכה לא יודע כיצד אתנהג, כמו בשעה שאנו מוקפים בידידים שלנו שאינם מכירים זה את זה. אם אאמץ את הסיגנון המקובל עליי ועל ידידי הראשון, יופתע שני על התפנית שחלה באופיי, ואם אנקוט בכללי־ההתנהגות המקובלים על שנינו, יאשימני בליבו השלישי בהעמדת־פנים.

מוטב כי אסתפק ברואי. אנהל אורח־חיים משפחתי ושפוי ובמשך הזמן בוודאי אתמנה מפקח על החינוך־הגופני במוסדות על־יסודיים. אעבור מתיכון לתיכון ואתבונן כיצד הם מאמנים את גופם הצעיר. הם יישאו כלפיי מבט רווי־אמון כשאדגים בפניהם כיצד לשפר תנועה זו או אחרת. אוזמן לכל תחרות בינארצית ואענוד עיטורים לחזי מנצחים חטובים, הרצים במהירות וקופצים לגובה מרשים. רואי בלבד יבחין בגופי המרעיד מתשוקה כשאני לוחץ יד ספורטאי רך בשנים,

היוצא לתחרות באירופה. בערבים שקטים רואי יישב על כרכי בעודי מדמה כי הוא ההולנדי שעל מסך המקרן הגיע ראשון במישחה. ובעוד עשר שנים תביא נתי הביתה את מחזרה התורן שכל ערב בתום מישחק כדורסל יתיישב לצידו מול המקרן בחולצה רטובה מזיעה. אטפח על גבו בנימה אבהית כדי לחוש בשריריו, ופעם אף אזמינו לטיול משפחתי ולא בשביל מבט התודה שתזכני בו נתי. במיקלחות הגברים הצמודות לאכסניה שנלוו בה אשאיל לו את פיסת סבוני, ואולי ישחק מזלי ושכח להביא גם מגבת.

הבחירה בין ויקטור לנער אינה בחירה בין דמות זו או אחרת, אלא באופן תנועה. האחר חתום בפנינו לנצח, מתנהל בתוך הרהוריו, זכרונו, דימויו, כאבישינו, תשוקותיו, תחושה של רעב והריחות העולים בנחיריו. כשאנו נוטים לעבר אדם מסוים בחרנו לאמץ תנוחה מסוימת - מירוץ דימויים שיושפע מנוכחותו, צעד רחב או צר שיכתיב לו קצב הליכתו, צבעים שנתקשט בהם על פי טעמו. מפליא כיצד בעיצומה של התחבטות זו איני מקדיש כל הרהור לאשתי ובנותי. נסיבות חיינו אינן טובעות בנו רושם עמוק כזה שביד הדימיון לחרות. פגישה אקראית וחטופה שעוררה בנו ריגוש חריף ממשיכה לחיות בתודעתנו פרקי חיים שלם שלאורך מסלולו התנועענו בפועל. העוצמה בה נחוה אירוע קצר מושכת את רושם משך קיומו בתודעה עד כי אנו חשים כאילו התנסינו בו כל חיינו ומיסגרות אשר התנהלנו בתוכן יותר ממחצית ימינו נחוות עלידינו כאילו היו בעלות משך של נקודה. דבר זה מסביר כיצד בני אדם נושרים מאחיזתו של אורח חיים קבוע למען אדם אחר או רגש. כיוון שאני חייב להכריע, באתי לידי הרהורים. אנשים שאסונות ניתכו על ראשם נעשים יותר חכמים. הצער אילצם למצוא רפואה בשיכלם, שרק בכוחו לעצור את תהליך התפשטות ליבם המאיים לפרוץ באש מכלה.

יג.

שלוש נרדם על הספה במישרד. פניתי מעליו בלא להפריע שנתו. הוא שכב כשכרית תחת בטנו להרמת אחוריו, זרועותיו לפניו וראשו ביניהן. נשימתו הקצובה הפרה את הדממה. הערב צבע את החלון הגבוה בגווני אדומים ובתוך חרך הווילון הסוכך על החלון הנמוך אשה במירפסת ממול תלשה כבסים מהחבל. גון שוקיו כהה מזה של עכוזו השרירי וקטיפתי למגע כמישמש ושתי גומות קמורות מעליו. שיער ראשו שחור כפחם ומעט השיער המכסה את גופו, להוציא מקומות מוצנעים, בהיר הוא ורך. גבו הצר מתרחב באיזור כתפיו. השיפון העמום שלעורו מקיף כמיסגרת את עכוזו המבהיק לבן וצחור כהינומת כלה. נשקתי לו בזוג הגומות והוא זע בתגובה. אספתי את בגדיו המושלכים על הארץ, מקפלים בזהירות על מיסעד הכיסא, מקווה כי ימשיך בשינה ויאפשר לי לדמות כי הוא חי לצדי. עוד רגע אכין אמבט בשבילו וכשינער מעליו טיפות אחרונות, אקרא לו מהמיטבח לסעוד לצדי. אם סיבה פתאומית תמנע ממני לשוב לראותו, ייחרט כך לנצח על קיר זכרוני, שוכב על בטנו, עכוזו הבהיר המורס ופניו כבושות במיזרון. אפשרות איומה זו הדליקה ריגוש חדש בגופי וקרבותי אליו, עוטפו בתנועות איטיות. תועה בין שינה לעירות לא פקה את עיניו, רק פיסק מעט את פלחי אחוריו ופלט אנחה. נרדמתי להרף שנייה על גבו ומיד הקצתי בתגובה לרעידת־אדמה - הוא נחלץ תחת כובד גופי ושיפסף שמורותיו. ריפוד הקורדרוי של הספה טבע חריצים בלחיו שסמקה וקמטה משינה ממושכת. הוא ליקק את שפתיו היבשות. כשגילה את בגדיו המקופלים על הכיסא, נכנס בתוכם בתנועות קוצר־רוח, מסובב אליו את גבו. גל תשוקה חדש גאה בו, אך נאלצתי לרסנו - כשהוא שרוי בהלך־רוח כזה, עליי להניח לו לנפשו. כזרכי יצאתי החוצה לבדוק אם המיסדרון וההצר האחורית ריקים מאדם ויוכל לחמוק דרך הפתח שבעורף. לפני כשבועיים התכנסה באחת הכיתות מזכירות־התלמידים הכללית ועד שהתפזרה נאלץ לחכות בחדרי. שיחקנו שש־ש והוא חיסל את הקומה העליונה בבונבוניירת שוקולד ממולא שהגישו לי שחקני־הכדורסל לרגל צירוף הנבחרת לרשימת הנבחרות המתחרות של בתי־הספר התיכוניים. ולא בגלל כללי הנימוס הקפיד להשאיר על תילה את הקומה התחתונה - החזיר משך את ידו ממנה מפני שדייריה צופו שוקולד מריר שאין הוא אוהב. באותה הזדמנות פלט כבדרך־אגב כי בחופש הגדול יבלה שלושה שבועות במחנה נוער מוסיקלי. בשורה מרה. רגיל אני לראותו מדי יום בגששי בהפסקות אחר עיקבותיו, בחלפי על פני דלת חדר־כיתתו הפעורה לרווחה ומגלה אותה בספסל השלישי, במדדי את זמן ריצתו בעודו נושף ונגרר מאחור בתלבושת הספורט לאורך מסלול השמונה מאות מטר. אין לי שום חשק לחזור ולהתנסות בגעגועים שייסרוני בזמן המילואים, אבל אוכל לבקר בשבתות השמורות להורים. אביו בורדאי לא יטריח עצמו לבוא לביקור ואוכל להתענג על חברתו אחרי־צהריים שלם, מובילו במכונית לעבר חורשה מלבלכת או יער צונן. רק שלא תזנק פנימה בעיקבוניו למכונית נגנית־קלינט מתבגרת, שמייד עם בואו עמדה על קיסמו ותתעקש להתלוות לטיול הקצר שהוא עורך עם אביו. כשאר ההורים שהגיעו לשעת־הביקור אכרע תחת צידת המזון שהבאתי

והמכילה ממתקי קוקוס בצלופן, סוכריות טופי, קיטקט נמסים למחצה, דובשניות בעטיפות מוזהבות, זכוכיות סוכר לאורך חוט, כפתורים ססגוניים במילוי שוקולד, חלבה מצופה וכמה חכילות מרציפנים.

עכשיו הוא יושב במעבדה ולפניו שעת ההיסטוריה החותמת יומו. עם הישמע הצילצול זורמים החוצה חבריו והוא נותר מאחור. כנראה היום הוא תורן ונשאר לנקות מכשירים ולהחזיר ציוד לארון. מוטב שלא יאחר להיסטוריה כי מחרתיים יש לו בחינה והשעה הבאה מוקדשת לחזרה על החומר. חלפתי על פני הפתח לבדוק אם אמנם הוא במעבדה וראיתי אותו שופך מתוך מבחנה לכיור נוזל כחול. היבטחתי לאשתי כי אשוב הביתה בצוהריים ועד הערב אשגיח על הבנות. לאחר כמה סידורים הייתי מוכן לעזוב. אך כשעמדתי ברחבת הכניסה שכראש המדרגות היורדות לרחוב, קפא מבטי. אין זה כי אם הוזה אני. פחדתי מתעתעים בי בהתממשם לנגד עיניי. סיוט שנתלש מפינקס דימיוני קורם עור וגידים. סכתי במהירות על עיקבותי, חוזר ונבלע בתוך הבניין לפני שיבחני בי. עליתי לקומה השניה ובעד החלון הפונה לרחוב היבטתי מטה. לא טעיתי, ויקטור עומד ברחוב לפני הברזלים ומסוכך בעיתון על ראשו. נראה שהחליט ליטול בידו את היוזמה מפני שלא התקשרתי מאז ביקורי בביתו. מה אומר לו? אני יכול עוד לחמוק בעד היציאה האחורית ולהניח לו להמתין לי עד בוש, אך לא אשיג בכך כל יתרון פרט לדחיית העימות במיספר שעות נוספות. אם החליט לחפש אחריי, בקלות יצליח לעלות על עיקבותי. מדוע הוא מחכה לי בחוץ? יכול היה לשאול עליי במזכירות או בסיפריה. ומיניין לו כי אני עכשיו בבית הספר. לא מסרתי לו את כתובת מקום עבודתי, אך לא היה צריך להרבות במאמצים כדי להשיגה. אם ירחח כאן כל יום במהירה יעמוד על סוד קשרי עם הנער. מספיק שפעם אחת יצוד אותי מבטו עוצר את החמוד בחצר ומייד יתפוס כמה העיניין. אחד שכמותו דק הבחנה בדברים שכאלו וממהר לזהות מחוות שעין המשקיף המצוי מחמיצה. במקום שאטריד את ראשי בהשתלשלויות יום-המחר, מוטב כי אתכנן את צעדיי ברגע זה, אתבצר לי בינתיים רואה ובלתי-נראה בנקודת תצפיתי ליד החלון ואפקח עין על תנועתו. אעמוד על המישמר עד שיסתלק ואתפלל שלא יכנס לביניין.

הנבל הקשיש. כל תלמיד הנפלט מהפתח מושך אליו מבטו כחיפושית המהפנטת חתול. ימתין נא מעט, ביפה מכולם עדיין לא תקע אישוניו, מיד ייצא נערי ויקרין את זיוו מסביב. חרד ומושפל חיכיתי ליד החלון עד הישמע הצילצול ועימו שאון תלמידים. רק שלא אסב תשומת-לב מיותרת בתנוחת קיפאוני ליד החלון. ובעודי מקווה כי תפקע לבסוף סבלנות הצייד ויאסוף את רגליו, נפלטה קריאה מפי. אם לפני שעה קלה תקפה אותי חרדה למראה ויקטור, הריהי כאיך-וכאפס כנגד הרגש שטילטל עכשיו את גופי. בין גרודי תלמידים הזורמים בעד הפתח, רוכנים לשחרר מנעולי אופניהם, מגלישים ילקוט במורד המעקה, בין קריאות מוטחות באוויר ולחישת הבנות, צדו עיניי את הנער, יורד בין השאר, אך תחת אשר יפנה כדרכו לימין, עצר ליד ויקטור שפרק מכתפו את התרמיל העמוס בספרים ושניהם התרחקו מעיני. פי התעוות כאילו קפא תוך צחקו לבדיחה לא-מוצלחת. גופי התחלחל כנינער מחלום אווילי. לא מתקבל על

הדעת שוויקטור פיתה את הנער. לא ייתכן כי החליט לענשני והוא מנרפף בו לנגד עיניי כבשוט של נקם. בלשים פרטיים יכלו להסגיר באוזניו את סודי והחליט לסחוט מתוכי הבטחות בדרך שפלה. אך אין להניח כי הפעיל את הנער כאילו היה בובה. אין בוויקטור דבר העשוי לפתוח את ליבו. ואם העלים אהובי הצעיר ממני דבר, הרי שהיטיב להסתיר זאת. האם ויקטור הוא זה שחיכה שם למטה או אחד הדומה לו. מעטים בחיפה ילבשו ביום שרב חליפה לכנה ארוכת־שרוול שמתחת לה עניבה אדומה. לא היררהתי בזאת קודם לכן, אך יש מן המשותף בסיגנון הלבוש של השניים. הידור תימהוני ומגוחך על רקע מינהגי־הלבוש המקומיים. ולאן מועדות פני שניהם? אל בית־מלון זול שוויקטור הקדים לשכור בו מקום. ואולי החליטו לחתום את שמי בדף התלונות של שוטר במישרת. לא ייתכן. ויקטור אינו משער כי אני מכיר את הנער שהתוודע אליו בנסיבות שכרגע איני עומד על טיבן. אין הוא מנחש שאני אהובו ומלמד במוסד שלפני דקות אחדות עמד בחזיתו. עליי לעקוב אחריהם כדי ללקט רמזים אשר יסייעו לי לרדת לשורש התעלומה. אסור כי יגלו שאני בולש בגבם, שכן אם יסב אחד מהם את פניו לאחור ויגלני, אני נמצא בצרות. אולם אם קשרו נגדי קשר, מוטב כי יחדירו עמוק לראשם שלא בקלות יפילוני ברישתם. אבל אם איש משניהם אינו משער כי השני מכירני, הרי זימנתי צרה על ראשי. אם ייסגרו בחדר לתנות אהבים, איך אחכה בחוץ בלא שתשבש דעת. עד יומי האחרון אשלם את המחיר על אלימות תגובתי. אם אינני רוצה לסבך את עצמי, עליי למהר ולשוב לביתי.

אשתי נחרדה למראה פניי וסירבה לעזוב את הבית ולהשאיר אותי עם שתי הבנות. נסגרתי בחדר־השינה להשליט סדר בהרהורי. החלטתי שאתקשר לביתו של הנער לבדוק אם הוא נמצא שם, ולאחר שקולו השמיע "האלו" טרקתי את השפופרת. אפילו אביו אינו בבית, לא ייתכן שוויקטור יושב על קצה מיטתו. פירוש הדבר שאין הם עכשיו האחד במחיצת השני. ידיעה זו הקלה מעט על סבלי. כל הלילה כירסמו בי חשדות וספקות איומים וקיוויתי כי יום־המחר יפורם.

י.ד.

משבע בבוקר חיכיתי ליד הכניסה־הראשית כדי לעכבו לשיחה. בשמונה הזעיק הצילצול את הלומדים לכיתות, וסוף־סוף טרח להופיע. חצי מנומנם, מחיש צעדיו לבל יאחר. עלי להאריך את רוחי. כשחלף על פני, הניד בראשו לשלום ועיניו לא הסגירו אותות התרגשות. הוא הוליד את שמאלו בשערו השמוט על המצח וסינורו את עיניי בברק מתכתי. שעון חדש והדור שפניו חלקות מספרות (כיאה למכשיר דיגיטאלי) היה ענוד לפרק ידו. לא אתפלא אם על מסך שעונו המאיר וכבה בספרות ניתן לפגוע בחלליות ולהשליך אבנים לעבר שימפנזה המטפס על מנוף שבקצהו מתנדנד אשכול בננות. זהב שרשרת־צווארו מתעמעם בהשוואה לשעון הנוצץ סביב ידו. יבוא שלישי ויעמיד מול דלתו טוסטוס חדש שישכיה מליבו את תשורת ואת זו של ויקטור. עליי לציין כי ויקטור אף פעם לא ניסה לקנות את ליבי בחפץ זה או אחר־הזיקנה

פיתוח

הקופצת עליו מערערת את ביטחונו העצמי והוא מאמין כי ממון שיפור בנדיבות ישיב אליו את קיסמו. ואם הצדק עימו, אדרבא, אנגן על אותו המיתר ואגש לנער סטריאו משוכלל שיפזר את ריגשות התודה כלפי ויקטור. אם הוא דווקא מתעקש להתחרות עימי על נפשו של הנער, אנחיל לו תבוסה משפילה. מאמש לא חדלות מחשבות מעיקות מלרקד בראשי. עוד מעט תבקיע כשמש בעד לענן האמת הצרופה.

תשוב מחוסר שינה הודעתי ל"ב/1 כי יתעמלו באופן חופשי באולם וצנחתי בצד על ספסל, כובש פניי בעיתון. כשנדם הצילצול המודיע על הפסקת-עשר דרכתי על מיפתן כיתתו. אינני מרבה לפנות אליו בשעות הלימוד, ועד רגע זה לא העזתי לבקשו על סף חדר-כיתתו, ואכן היכיתי כי ישתומם כשפקדתי עליו בנימה יבשה של מורה הפונה לתלמיד שייגש באופן דחוף אל משרדי. הוא לא יכול היה להמרות את פי בלא לעורר את חשדות חבריו. בפרצוף ממורמר התקדם במסלול המוכר המוביל לחדרי - לראשונה כפיתי עליו את נוכחותי בנצלי סמכויות של מורה. הוא לא התנועע כאחד שנתפס בקלקלתו ולא ניכרו בו סימני חרטה. אין הוא מעלה, כנראה, בדעתו כי אשמתו נחשפה. בתנועה סמכותית הוריתי לו להיכנס פנימה, טורק אחריו את הדלת. הוא צימצם את גופו המתוק בקצה הספה, חרד למוצא פי כתלמיד ממושמע ולא כמי שרגיל לשכב לאורכה. השהייה במישרד בבקרים אינה נעימה כמו בשעות ביק הערביים. האור הבהיר משרה בין כתליו אווירת עליבות ורהיטיו נראים כמו לוקטו באקראי לחלל לא-מתאים. הוא הביט סביב במבוכה, מתאמץ להסתיר את תחושת הזרות שעלתה בו. עוד רגע אפול לרגליו הנתונות באדידאס מתוך רצון לפייסו. עלי לשלוט בעצמי ולהפגין תקיפות. השעון הענוד לידו, עויז ומבריק, שב ועורר חמתי. מיד אסחוט מתוכו וידוי היכן התודע אל האיש שאתמול חיכה לו בחוץ. אסור כי יחשוד בדבר, אינני מכיר את ויקטור. אמרתי בקול מנומס, תתחדש על השעון החדש, מאיפה קיבלת אותו? מבטו אמר כי הוא מאמין שלא בשל תשובתו זימנתי אותו לשיחה. וכאילו גמר בליבו לאמץ את כללי המישחק ענה במתינות שאת השעון הביא לו הסבא שלו. שקרן שובה-לב שכמותו. המציא לו סבא מכיא-מתנות שעד רגע זה שמו לא הוזכר. אף פעם לא הזכיר קרוב-משפחה הנמצא בחיים חוץ מדודה אחת. קל להתעלם מקיומו של אביו ולדמות כי פרץ לעולם מתוך ספר שיד אקראית פתחה והניחה אותו על גבו או כי נטש מקומו בפורטרט ממוסגר של משפחה מלכותית. וכמתוך זדון מכוון לנפץ את האגדה שרקמתי סביב נסיכות בואו לעולם הוסיף, בלא שנתבקש, כי סבא שלו הוא אמן. סביר להניח שאבות אבותיו עליהם השלום היו יצורים יוצא-דופן, הרי לא ירש את יופיו ואופיו מאביו.

היכיתי לשעה כשרה שאוכל להלום במפתיע, כשאין הוא מוכן, ובינתיים דיברתי בנחת, שואלו אם הוא פנוי אחר-הצוהריים. אם ישיב בשלילה סימן שקבע עם ויקטור פגישה. הוא התעקש להמשיך בשקריו ואמר שהסבא שלו מתארח בביתם עד סוף השבוע, ומפני שהוא בא במיוחד כדי לראותו, הוא תפוס עד צאת השבת. לכבודי יכול היה לחשוב על תירוץ יותר משכנע (אמנם ויקטור יכול להיות סבו, ממש כפי שיכולתי להיות אביו, עד כה לא ניסה להוליד שולל

איש בטענת אבהותי). לא ארשה לו לירוק לי היישר בפרצוף לאחר ששבר את ליבי. לא בקלות שכזו יפטרני מעליו. אפילו מאס בי ומצא אחר במקומי, יכול היה לגלות רגישות מסוימת. הוא מיתמם ולובש פני כבש. האם הוא יודע כי דבר לי עם ויקטור? עיניו וקולו חלקים כשמי קיץ. נודמן לי לשהות לצידו ברגעי מתיחות ועליי להודות כי אין הוא עכשיו עושה רושם מוטריד. אפתיע אותו בשאלתי ואקרא תגובתו בפניו. הנעתי את לסתותי, אך מרוב התרגשות נאלם הקול בגרוני. הוא תקע בי מבט משתומם. בפנים שעוותו ממאמץ לדבר, אמרתי כי אמש חיכה לו מישהו בחוץ ושניהם התרחקו. כל תו לא זע בפניו, רק הביט בחלון כחושש שנמשוך תשומת־לב תלמידים בחצר, שכן תנועותי העידו על סערת רגשות שקשה להאמין כי מקורה בכירור שיגרתי בין מורה לתלמיד. יש לציין שהוא נוקט בקו עיקבי. הוא טען שהאיש שחיכה לו אתמול ברחוב זה הסבא שלו מגרמניה. אין הוא מבין בשל מה הרעש. יפה, הוא מעדיף לשחק. אשיב לו, איפוא, בכלי נישקר. הסבא שלך מוכר לי מאיזשהו מקום, אמרתי, אולי תזכיר לי איפה הוא גר? כחרש התעלם מקריאת־התגר שזרקתי לעברו ובאדישות חלק על דבריי, לא יכול להיות. הסבא שלי לא ביקר בארץ יותר מעשרים שנה. לכל הפחות עכשיו הוא דובר אמת. אז הסבא הזה הוא אבי אביך, הירהרתי בקול, והוא מיהר לתקן את דברי, לא, הוא האב של אימו. בצעירותו היה נשוי במשך שנה לסבתו ונולדה להם בת. כשנפרדו, ניתק כל מגע עם אשתו ובתו וכעבור עשר שנים עזב את הארץ. אביו טוען כי אימו המנוחה של הנער לא הכירה את אביה, ושמו לא הועלה בשיחה כנושא שמתחו עליו קו. הוא לא ידע שיש לו סבא שמתעסק בבובות. שלשום בשעה מאוחרת בלילה פגש בסבו לראשונה וזה סיפר לו על הופעות, וקצת הדגים בפניו, ונערי חשב כל הזמן על צירוף־המיקרים המוזר וכמעט אמר כי הוא מכיר פיתום חובב, אלא חשש כי יבקש לפגוש אותו. אסור בשום אופן שסבא שלו יידע על שנינו, כי בטח מרוב זעזוע לא ירצה לשמוע ממנו יותר. יחדל נא. יחריש. מעולם לא דיקלם באוזני נאום ארוך שכזה. איני מעוניין ללמוד על־אודות בני משפחתו. אולם מאוחר מדי להטות את אפיק השיחה. הארכתי להקשיב לדבריו מכדי שאוכל לשכחם. נדמה לו, המשיך, כי קודם הזכיר שסבו הוא אדם מעניין במיוחד והוא הושב שתפתח ביניהם ידידות. סבו הבטיח כי בקרוב יזמינו לביתו ויציג בפניו את אוספו. גם אמר שיקנה לו פסנתר. מתי יסגור כבר את פיו שפעמים כה רבות נישקתי ברוך בלא שאחשוד כי יכול הוא להיות קטלני. האין הוא רואה כי פניי מצהיבות והולכות, כי צנחתי לתוך הכורסא בעיניים כבות?

הפעמון המצלצל ומכריזו על תום הפסקת־העשר חורץ את דיני. אסור לו עכשיו לעזוב. דעתי משתבשת. ארשום לו פתק המתרץ מדוע איחר לשיעור. כשקם על רגליו היתריתי בו כי אם יסתלק לו עכשיו אפיץ ברכים כי תפסתי אותו בבית־השימוש עם תלמיד. הוא קימט את מצחו אובד־עצות מתמיד. אין הוא מבין מה השד שלפתע נכנס בי. איומי מפתיעו יותר מאשר מפחידו. אכין בשבילו פתק איחור, ריככתי קולי, והוא נתרצה למרות שלא הבין במה הענייני. קמתי לפתוח את החלון כדי שיזרום פנימה אוויר רענן. עמדתי אליו בגבי במגמה להסתיר את פניי ודימיתי אותו בקצה הספה צנום ואהוב ואבוד לי

לנצח. עיני הוצפו בדמעות וחיכיתי כמה שניות בשתיקה עד שקולי יתייבצ. אין הוא מנחש מה עובר עליי ברגעים אלו. מה שם סבו, היפניתי דברי לאחור ופניי בחלון. ויקטור, השיב והוסיף מהורהר, הוא הבטיח שיוריש לו את כל הבובות. אולי הוא רוצה שאשיר באוזניו בשבחי הנכסים שיירש? על-אודות ג'ימי והאביסאד. סבו וילד אחד. לנגד עיניי זורחים בכירור קווי הדימיון בין שניהם. נדמה לי שכבר עמדתי על כך באיזה חלום בהקיץ שנגזו אפל ומטושטש. החזה המתוח. פיקת-הגרון הבולטת. בגדים לבנים. אין זה מיקרי כי רק לאחר שניגלה לעיניי בין כתלי בית-הספר, מימשתי תשוקה ישנה לרכוש לי בובה. צילו של ויקטור דבק בצעדי וסיחרר את ראשי. אהבתי הראשונה שבה וככשה את ליבי. הלוא הוץ ממנו במשך שש שנות-הוראה כאן לא אימצתי לחיק אף תלמיד. אני נאמן לקשר אחד וכל דמות אשר תגלמו תזכה בי. איך לא זיהיתי אותך אהובי האחד. ומדוע נכפלת. למה נשאת אלי שתי פנים. בגלל הקלחת הזו נגולת ממנו הזכות לאהבך.

היפניתי אליו את פניי וכשהבחין בלחיי הרטובות השפיל את עיניו. כיצד אפרש את שיברוני באוזניו. לעולם לא יגלה מה מתחולל עתה בתוכי. יקר ונדיר שכמותו. שוב לא יחזור ויישב בחדרי ואין הוא חושד במאום. לא כך מתרחשות על המסך הקטן בביתו סצינות פרידה. ויקטור עד יום מותו לא יידע שבגדתי בו עם עצמו. שחיללתי את תומתו של נכדו. ונניח, גונבה השמועה לאוזניו, מה היה מתגבר בתוכו, עבותות קשרים או כבלי התשוקה? אם היתה הקינאה מנצחת, סופה להשניא עליו את נכדו, ואם אחריות משפחתית הרי פגעתי בשאר-בשרו. בשני המיקרים היתה תגובתו מסוכנת לנער ולי. אין לי מושג אם עמד כבר על כך כי תשוקותיו של נכדו מהלכות בשבילים שגם הוא מעדיף לשוטט לאורכם. קשה להאמין שלמראהו לא ניעור בו חשד, אפילו אין הוא מנחש כי הנער הקדים וטעם כבר על קצה לשונו מן המינחות כשאני מקריבן לפניו.

תלשתי דף ממחברת שעל שולחני וכתבתי עליו כי עיכבתי אותו במישרד כדי לשקול אפשרות שילוה בפסנתר את נבחרת המתעמלים. בלהיטות נטל את פיסת הנייר, מרוצה כי הפסיד מחצית השיעור ותמיה מדוע היזעקתי אותו הנה. שוב לא אחזיק במותניו. לחיי על גבו לא תנוח. ריחו הצעיר. עורו החלק. בכפו פיתקת האיחור חצה את מיפתן חדרי ויצא מחיי לנצח, אינו משער כי היפקדתי בידו שורות-אהבה אחרונות, שירת הברבור שבעוד דקות מועטות יושיטה בלב קל למורתו. בימים הבאים ישבור את ראשו מדוע לפתע סר חיננו בעיניי ויתאמן להחיות ולשחזר את פרטי השיחה בחדרי שאחריה חל המיפנה ביחסי כלפיו. כעבר זמן-מה יפרח כל זה מראשו. גם ויקטור אבוד בשבילי. תם ונשלם פרק זה בחיי. פניי למנוחה. אולם כל זה היה הכרחי. על ויקטור היה לחזור ולכבוש את ליבי. גבר אחר לא אוהב. מכאן ולהבא אמות בשקט בפנים. אמתין לבוא הזיקנה. הריון של בנותי. צמיחת נכדיי. אינני עומד בכל זה. עכשיו הוא מושיט ליד המורה לגיאוגרפיה את שטר שיחרורי המצהיר כי עיכבתי אותו זמן ארוך מכפי המותר ועתה הוא משולח לחופשי. היא מיישרת על אפה מישקפיה ובניד-ראש מאשרת כי יכול הוא לשוב למקומו. צנח הגרון. עוד מעט יתפוגג הכאב ולא אחוש בדבר. ויקטור אהוב. נעורי. נערי. קולי הסדוק לשתוק. אבדה צלילותך

ואתה מסוגל רק לחרוק ולצרוח. אני נאלץ לפקוע את מיתרך. הוצאתי את רואי מהארון, עוטפו בשמיכה ויחד חמקנו החוצה. אל הים. פני מועדות אל המים. אטביע אותו במצולות. עיני השקד. כיסי התשבץ בסרבל. ילד העץ. עוד מעט ייקטף פתיל חייו: קולי. אהובי. הכפיל האחד. תנצב"ה.